

**UTKAST TILL EU:s
KONSTITUTION**

Läsbar version med nyckelbegrepp, marginalanmärkingar och ett omfattande ordregister för att underlätta för läsaren att orientera sig i texten.

INLEDNING

Detta är utkastet till en ny konstitution för EU, som utarbetats av konventet under ordförandeskap av den förre franske presidenten Valéry Giscard d'Estaing.

Vi har gjort texten "läsbar" genom att markera de viktigaste orden.

Nyckelbegreppen i marginalen ingår inte i själva konstitutionen. Om man ögnar igenom de angivna nyckelbegreppen får man dock snabbt en övergripande uppfattning om innehållet.

Vi har också lagt till anmärkingar och kommentarer i marginalen som gör det lättare att förstå innehållet.

Till slut är alla svåra termer förklarade på ett klart och enkelt sätt.

Vår läsbara version får användas fritt (inte för kommersiella ändamål). Varsågod att ladda ner hela texten på din egen dator.

Detta dokument bygger på konventets officiella dokument som finns tillgängliga på <http://european-convention.eu.int>

Vänliga hälsningar

Jens-Peter Bonde

Ledamot av Europaparlamentet

Tfn: 0032 2 28 45 167

e-post: jbonde@europarl.eu.int

www.bonde.com

INNEHÅLL

INGRESS	03
<u>DEL I</u>	04
AVDELNING I: DEFINITION AV UNIONEN OCH DESS MÅL	04
AVDELNING II: GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETER OCH UNIONSMEDBORGARSKAP	06
AVDELNING III: UNIONENS BEFOGENHETER	07
AVDELNING IV: UNIONENS INSTITUTIONER	12
AVDELNING V: UTÖVANDE AV UNIONENS BEFOGENHETER	22
AVDELNING VI: UNIONENS DEMOKRATISKA LIV	32
AVDELNING VII: UNIONENS FINANSER	35
AVDELNING VIII: UNIONEN OCH DESS NÄRMASTE OMVÄRLD	37
AVDELNING IX: MEDLEMSKAP I UNIONEN	37
<u>DEL II: STADGAN OM DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA</u>	40
<u>DEL IV: ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER</u>	53
BILAGA I: PROTOKOLL OM DE NATIONELLA PARLAMENTENS ROLL I EUROPEISKA UNIONEN	57
BILAGA II: PROTOKOLL OM TILLÄMPNING AV SUBSIDIARITETS- OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPERNA	60
BILAGA III: PROTOKOLL OM HUR MEDBORGARNA SKALL FÖRETRÄDAS I EUROPAPARLAMENTET OCH VIKTNING AV RÖSTER I EUROPEISKA RÅDET OCH MINISTERRÅDET	63
FÖRKLARING TILL BILAGA III: BULGARIEN OCH RUMÄNIEN	66
ORDREGISTER	67

*Nyckelbegreppen och
anmärkningarna i
marginalen ingår inte i
utkastet till
konstitution*

Utkast
FÖRDRAG OM UPPRÄTTANDE AV EN KONSTITUTION FÖR
EUROPA
INGRESS

*Χρόμεθα γάρ πολιτεία ... καί όνομα μέν διά τό μή ές ολίγους άλλ' ές
πλείονας οικεΐν δημοκρατία κέκληται.*

*Vår författning har namnet demokrati, emedan den är så gestaltad, att
makten icke tillhör ett fåtal utan flera.*

Thukydides, II, 37

Medvetna om att kontinenten Europa är bärare av en kultur, att dess
invånare, som invandrat i på varandra följande vågor ända sedan
mänsklighetens begynnelse, här gradvis har utvecklat de värden som bildar
grunden för humanismen: jämlikhet mellan människorna, frihet, respekt för
förnuftet,

inspirerade av Europas kulturella, religiösa och humanistiska arv med
värden som alltjämt är levande i det europeiska kulturarvet, och som är
förankrade i en samhällssyn som präglas av människans centrala roll och
hennes okränkbara och obestridliga rättigheter samt respekten för rätten,

övertygade om att ett hädanefter enat Europa kommer att gå vidare på
denna civilisationens, framstegens och välståndets väg, till fromma för alla
invånare, även de svagaste och mest utblottade, att Europa önskar förbli en
kontinent som är öppen för kultur, kunskap och sociala framsteg och att
Europa önskar fördjupa det offentliga livets demokratiska och öppna
karaktär och verka för fred, rättvisa och solidaritet i världen,

övertygade om att Europas folk, samtidigt som de är och förblir stolta över
sin identitet och sin nationella historia, är fast beslutna att övervinna sina
gamla motsättningar och att i en allt fastare sammanslutning skapa sin
gemensamma framtid,

förvissade om att ett Europa ”förenat i mångfalden” erbjuder de bästa
möjligheterna att fortsätta det stora äventyr som gör Europa till ett
privilegierat område för människans förhoppningar, med respekt för envars
rättigheter och medvetna om sitt ansvar gentemot kommande generationer
och gentemot vår jord,

tacksamma mot ledamöterna av det europeiska konventet för att de har
utarbetat denna konstitution på de europeiska medborgarnas och de

europiska staternas vägnar,

[som sedan de utväxlat sina fullmakter och funnit dem vara i god och behörig form, har enats om följande:]

DEL I

AVDELNING I: DEFINITION AV UNIONEN OCH DESS MÅL

*Upprättades av både
medborgarna och
staterna*

*Medlemsstaterna
överlåter befogenheter
på EU*

*Öppen för europeiska
stater som respekterar
unionens värderingar*

Unionens värden

*Värdighet, frihet,
demokrati,
jämsällhet,
rättsstatsprincipen,
mänskliga rättigheter
samt tolerans, rättvisa,
solidaritet och icke-
diskriminering – måste
accepteras av alla*

Unionens mål

*Fred, värden och
välfärd*

*Ett område med frihet,
säkerhet och rättvisa
utan inre gränser och
en inre marknad med fri
konkurrens*

Artikel 1: Upprättande av unionen

1. Genom denna konstitution, som har sitt ursprung i en önskan hos Europas medborgare och stater att bygga sin gemensamma framtid, upprättas Europeiska unionen, som av medlemsstaterna tilldelas befogenheter för att deras gemensamma mål skall uppnås. Unionen skall samordna medlemsstaternas politik i syfte att uppnå dessa mål och skall på gemenskapsgrund utöva de befogenheter som medlemsstaterna överför till unionen.
2. Unionen skall vara öppen för alla europeiska stater som respekterar dess värderingar och förbinder sig att gemensamt främja dem.

Artikel-2: Unionens värden

Unionen bygger på värden som respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämsällhet, rättsstatsprincipen samt mänskliga rättigheter. Dessa värden är gemensamma för medlemsstaterna i ett samhälle där mångfald, tolerans, rättvisa, solidaritet och icke-diskriminering råder.

Artikel 3: Unionens mål

1. Unionen skall ha som mål att främja freden, sina värden och folkens välfärd.
2. Unionen skall erbjuda sina medborgare ett område med frihet, säkerhet och rättvisa utan inre gränser samt en inre marknad, där det råder fri och icke snedvriden konkurrens.

Hållbar utveckling, välavvägd ekonomisk tillväxt, sociala framsteg, full sysselsättning, miljöskydd, vetenskapliga och tekniska framsteg, bekämpa social utslagning, främja social rättvisa, jämställdhet mellan kvinnor och män, solidaritet mellan generationerna, skydda barnen, respektera mångfalden och se till att det europeiska kulturarvet skyddas.

Främja sina värderingar och intressen i den övriga världen

Konstitutionen kommer att dra upp gränserna för unionens agerande

Ingen diskriminering

Fri rörlighet för personer, varor, tjänster och kapital. Etableringsfrihet

Ingen diskriminering på grund av nationalitet

Förbindelserna mellan unionen och

3. Unionen skall verka för ett Europa med hållbar utveckling som bygger på välavvägd ekonomisk tillväxt, på en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft där full sysselsättning och sociala framsteg eftersträvas, samt på en hög miljöskyddsnivå och en bättre miljö. Den skall främja vetenskapliga och tekniska framsteg.

Den skall bekämpa social utslagning och diskriminering samt främja social rättvisa och socialt skydd, jämställdhet mellan kvinnor och män, solidaritet mellan generationerna och skydd av barnens rättigheter.

Den skall främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och solidaritet mellan medlemsstaterna.

Unionen skall respektera rikedom hos sin kulturella och språkliga mångfald och sörja för att det europeiska kulturarvet skyddas och utvecklas.

4. I sina förbindelser med den övriga världen skall unionen bekräfta och främja sina värderingar och intressen. Den skall bidra till fred, säkerhet, hållbar utveckling av vår planet, solidaritet och ömsesidig respekt mellan folken, fri och rättvis handel, utrotning av fattigdomen och skydd för mänskliga rättigheter och särskilt barnens rättigheter samt till strikt beaktande och utveckling av internationell rätt, inklusive respekt för principerna i Förenta nationernas stadga.
5. Dessa mål skall eftersträvas med lämpliga medel, beroende på de befogenheter som tilldelas unionen i denna konstitution.

Artikel 4: Grundläggande friheter och icke-diskriminering

1. Fri rörlighet för personer, varor, tjänster och kapital samt etableringsfrihet skall garanteras inom och av unionen i enlighet med bestämmelserna i denna konstitution.
2. Inom denna konstitutions tillämpningsområde, och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i konstitutionen, skall all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden.

Artikel 5: Förbindelserna mellan unionen och medlemsstaterna

medlemsstaterna
Skyldighet att respektera nationell identitet (inte konstitutioner)

Medlemsstaterna skall hjälpa unionen att genomföra unionsrätten

Inte äventyra konstitutionens mål

Status som juridisk person
Unionen kommer att ingå bindande avtal med tredje länder på alla politikområden. De tre pelarna försvinner

UNIONSMEDBORGARSKAP
Grundläggande rättigheter
Stadgan om de grundläggande rättigheterna ingår i konstitutionen

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna skall inte påverka unionsrättens företräde

De grundläggande rättigheterna skall ingå i unionsrätten som allmänna principer

1. Unionen skall respektera sina medlemsstaters nationella identitet, som kommer till uttryck i deras politiska och konstitutionella grundstrukturer, inbegripet det regionala och lokala självstyret. Den skall respektera deras väsentliga statliga funktioner, inbegripet funktioner för att hävda den territoriella integriteten och för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten.

2. Enligt principen om lojalt samarbete skall unionen och medlemsstaterna respektera och bistå varandra när de fullgör de uppgifter som följer av konstitutionen.

Medlemsstaterna skall underlätta att unionens uppgifter fullgörs, och de skall avstå från varje åtgärd som kan äventyra att konstitutionens mål uppnås.

Artikel 6: Status som juridisk person

Unionen skall ha status som juridisk person.

AVDELNING II: GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETER OCH UNIONSMEDBORGARSKAP

Artikel 7: Grundläggande rättigheter

1. Unionen skall erkänna de rättigheter, friheter och principer som fastställs i stadgan om de grundläggande rättigheterna, som utgör del II av denna konstitution.

2. Unionen skall söka anslutning till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. En anslutning till denna konvention skall inte ändra unionens befogenheter såsom de definieras i denna konstitution.

3. De grundläggande rättigheterna såsom de garanteras i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner, skall ingå i unionsrätten

som allmänna principer.

Unionsmedborgarskap

*Dubbelt
medborgarskap:
nationellt
medborgarskap och
unionsmedborgarskap*

*Unionsmedborgarnas
rättigheter och
skyldigheter:
- rätt att fritt röra sig
och uppehålla sig
- rätt att rösta och
kandidera i kommunala
val och val till
Europaparlamentet
- Skydd av varje
medlemsstats
diplomatiska och
konsulära myndigheter
- att skriva på vilket
som helst av unionens
språk och få svar på
samma språk*

*(Rättigheter och
skyldigheter enligt
unionens konstitution
gäller före nationella
konstitutioner om de
står i strid med
varandra, se art I-10)*

UNIONENS BEFOGENHETER

*Grundläggande
principer
Principer som styr
unionens befogenheter:*

*- Tilldelning:
Unionsrätten måste ha*

Artikel 8: Unionsmedborgarskap

1. Varje person som är medborgare i en medlemsstat skall vara unionsmedborgare. Unionsmedborgarskapet skall komplettera och inte ersätta det nationella medborgarskapet.
2. Unionsmedborgarna skall ha de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i denna konstitution. Dessa är följande:
 - Rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.
 - Rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet samt vid kommunala val i den medlemsstat där unionsmedborgaren är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten.
 - Rätt till skydd inom ett tredje lands territorium, där den medlemsstat i vilken de är medborgare inte är representerad, av varje medlemsstats diplomatiska eller konsulära myndigheter, på samma villkor som medborgarna i den staten.
 - Rätt att göra framställningar till Europaparlamentet, vända sig till Europeiska ombudsmannen samt skriftligen vända sig till unionens institutioner och rådgivande organ på något av konstitutionens språk och få svar på samma språk.
3. Dessa rättigheter skall utövas enligt de villkor och begränsningar som fastställs i denna konstitution och i de bestämmelser som antagits för dess tillämpning.

AVDELNING III: UNIONENS BEFOGENHETER

Artikel 9: Grundläggande principer

1. Avgränsningen av unionens befogenheter skall styras av principen om tilldelade befogenheter. Utövandet av unionens befogenheter skall styras av principerna om subsidiaritet och proportionalitet.
2. Enligt principen om tilldelade befogenheter skall unionen handla inom ramen för de befogenheter som den har tilldelats av

*en rättslig grund i
konstitutionen annars
tillhör befogenheten
medlemsstaterna*

*- Subsidiaritet:
Unionen vidtar en
åtgärd endast om målen
för åtgärden ”bättre
kan uppnås på
unionsnivå”*

*Subsidiaritetsprincipen
definieras i ett protokoll
som är fogat till
konstitutionen. De
nationella parlamenten
skall se till att principen
följs*

*- Proportionalitet:
”Inte gå utöver vad som
är nödvändigt”*

UNIONSRÄTTENS FÖRETRÄDE

*All unionsrätt har
företräde framför
medlemsstaternas rätt
och konstitutioner*

*Medlemsstaterna skall
fullgöra sina
skyldigheter mot
unionen*

medlemsstaterna i konstitutionen för att uppnå de mål som den fastställer. Varje befogenhet som inte har tilldelats unionen i konstitutionen skall tillhöra medlemsstaterna.

3. Enligt subsidiaritetsprincipen skall unionen på de områden där den inte ensam är behörig vidta en åtgärd endast och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, både på central, regional och lokal nivå, och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå. Unionens institutioner skall tillämpa subsidiaritetsprincipen enligt protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, som är fogat till konstitutionen. De nationella parlamenten skall se till att denna princip följs i enlighet med det förfarande som fastställs i protokollet.

4. Enligt proportionalitetsprincipen skall unionen inte vidta någon åtgärd som till innehåll och form går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen i konstitutionen.

Institutionerna skall tillämpa proportionalitetsprincipen enligt det protokoll som avses i punkt 3.

Artikel 10: Unionsrätten

1. Konstitutionen och den rätt som antagits av unionens institutioner när de utövar de befogenheter som den har tilldelats skall ha företräde framför medlemsstaternas rätt.
2. Medlemsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som följer av konstitutionen eller av åtgärder som vidtagits av unionens institutioner.

Artikel 11: Befogenhetskategorier

Exklusiv befogenhet
Medlemsstaterna får lagstifta endast efter bemyndigande av EU:s lagstiftning.

Delad befogenhet
Både EU och medlemsstaterna får lagstifta, men EU-rätten upphäver den nationella befogenheten att lagstifta

Samordning av medlemsstaternas ekonomiska politik

Utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik

Stödjande åtgärder
Medlemsstaterna lagstiftar, EU samordnar och kan anta rättsakter utan harmonisering

Särskilda rättsliga grunder i del III

Exklusiva befogenheter
*- konkurrensregler för den inre marknaden
- handelspolitik
- tullunion
- monetär politik
- havets biologiska resurser*

- internationella avtal

1. När konstitutionen tilldelar unionen exklusiv befogenhet på ett visst område får unionen lagstifta och anta rättsligt bindande akter, men medlemsstaterna får göra detta själva endast efter bemyndigande från unionen eller för att genomföra akter som unionen antagit.
2. När konstitutionen tilldelar unionen delad befogenhet med medlemsstaterna på ett visst område skall unionen och medlemsstaterna ha befogenhet att lagstifta och anta rättsligt bindande akter på detta område. Medlemsstaterna skall utöva sin befogenhet i den mån som unionen inte utövar sin befogenhet eller har beslutat att upphöra att utöva den.
3. Unionen skall ha befogenhet att främja och sköta samordningen av medlemsstaternas ekonomiska politik och sysselsättningspolitik.
4. Unionen skall ha befogenhet att fastställa och genomföra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet den gradvisa utformningen av en gemensam försvarspolitik.
5. På vissa områden och på de villkor som fastställs i konstitutionen skall unionen ha befogenhet att vidta åtgärder för att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder, dock utan att ersätta deras befogenhet på dessa områden.
6. Omfattningen av och de närmare villkoren för utövandet av unionens befogenheter skall fastställas i de särskilda bestämmelserna för varje område i del III av konstitutionen.

Artikel 12: Exklusiva befogenheter

1. Unionen skall ensam ha befogenhet att fastställa konkurrensregler som är nödvändiga för den inre marknads funktion samt på följande områden:
 - Den monetära politiken för de medlemsstater som har infört euron.
 - Den gemensamma handelspolitiken.
 - Tullunionen.
 - Bevarandet av havets biologiska resurser inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.
2. Unionen skall ensam ha befogenhet att ingå ett internationellt avtal

*som påverkar den
interna befogenheten*

Delad befogenhet

*Allmän regel: om det
inte rör en exklusiv
befogenhet eller en
stödjande åtgärd skall
befogenheten vara
delad*

*En ofullständig lista
över delade
befogenheter (när en
EU-bestämmelse
upphäver den
nationella befogenheten
att lagstifta)*

*Områden där unionen
inte kan hindra
medlemsstaterna från
att lagstifta*

*Utvecklingssamarbete
och humanitärt bistånd*

Ekonomisk samordning

*Åtgärder för att
garantera
samordningen av
medlemsstaternas*

om ingåendet av avtalet fastställs i en unionsrättsakt, om det är nödvändigt för att unionen skall kunna utöva sin befogenhet internt eller om det inverkar på en intern unionsakt.

Artikel 13: Områden med delad befogenhet

1. Unionen skall ha delad befogenhet med medlemsstaterna om den genom konstitutionen tilldelas en befogenhet som inte omfattas av de områden som avses i artiklarna 12 och 16.
2. Unionen och medlemsstaterna skall ha delade befogenheter på följande huvudområden:
 - Inre marknaden.
 - Området med frihet, säkerhet och rättvisa.
 - Jordbruk och fiske, med undantag av bevarandet av havets biologiska resurser.
 - Transport och transeuropeiska nät.
 - Energi.
 - Socialpolitik, avseende aspekter som fastställs i del III.
 - Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.
 - Miljö.
 - Konsumentskydd.
 - Gemensamma angelägenheter avseende säkerhet i fråga om folkhälsa.
3. När det gäller forskningen, den tekniska utvecklingen och rymden skall unionen ha befogenhet att vidta åtgärder, bland annat definitionen och genomförandet av program, men utövandet av denna befogenhet får inte leda till att medlemsstaterna förbjuds att utöva sina befogenheter.
4. När det gäller utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd skall unionen ha befogenhet att genomföra åtgärder och föra en gemensam politik, men utövandet av denna befogenhet får inte leda till att medlemsstaterna förbjuds att utöva sina befogenheter.

Artikel 14: Samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken

1. Unionen skall anta bestämmelser för att sköta samordningen av medlemsstaternas ekonomiska politik, bland annat genom att anta de allmänna riktlinjerna för denna politik. Medlemsstaterna skall inom unionen samordna sin ekonomiska politik.

*ekonomiska politik
Särskilda bestämmelser
för euroländerna*

2. Särskilda bestämmelser skall tillämpas på de medlemsstater som har infört euron.

*Åtgärder för
samordning av
medlemsstaternas
sysselsättningspolitik*

3. Unionen skall anta bestämmelser för att sköta samordningen av medlemsstaternas sysselsättningspolitik, bland annat genom att anta riktlinjerna för denna politik.

*Möjlighet att sörja för
samordning av
medlemsstaternas
socialpolitik*

4. Unionen får ta initiativ i syfte att sörja för en samordning av medlemsstaternas socialpolitik.

Artikel 15: Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik

***Utrikes- och
säkerhetspolitik:
Unionen har befogenhet
på alla utrikes-,
säkerhets- och
försvarspolitiska
områden***

1. Unionens befogenhet i fråga om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken skall omfatta alla utrikespolitiska områden samt alla frågor som rör unionens säkerhet, inbegripet ett gradvis fastställande av en gemensam försvarspolitik som kan leda till ett gemensamt försvar.

*Lojalitet och ömsesidig
solidaritet. Avstå från
handlingar som strider
mot unionens intressen*

2. Medlemsstaterna skall aktivt och förbehållslöst stödja unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik i en anda av lojalitet och ömsesidig solidaritet och skall respektera de akter som unionen antar på detta område. De skall avstå från varje handling som strider mot unionens intressen eller kan minska dess effektivitet.

Stödjande åtgärder

Artikel 16: Områden för stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder

*Områden för stödjande
åtgärder*

1. Unionen kan vidta stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder.

2. Områdena för stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder är för europeiskt syfte

- industri,
- skydd för och förbättring av människors hälsa,
- utbildning, yrkesutbildning, ungdom och idrott,
- kultur,
- räddningstjänst.

*Ingen harmonisering i
fråga om stödjande
åtgärder*

3. De rättsligt bindande akter som antas av unionen på grundval av de särskilda bestämmelserna för dessa områden i del III får inte innebära en harmonisering av medlemsstaternas bestämmelser i lagar och andra författningar.

Flexibilitetsklausul

*Utvidgning av EU:s befogenheter för att nå målen genom enhälligt beslut i rådet och efter Europaparlamentets godkännande
Ingen ratificering av nationella parlament eller folkomröstningar som vid ändringar av fördraget*

Medlemsstaternas parlament skall underrättas

Harmonisering om detta inte förbjuds av konstitutionen

INSTITUTIONER

En gemensam institutionell ram för alla samarbetsområden (inga pelare)

Unionens institutioner

Artikel 17: Flexibilitetsklausul

1. Om en åtgärd från unionens sida skulle visa sig nödvändig för att inom ramen för den politik som fastställs i del III nå något av de mål som fastställs genom konstitutionen, och konstitutionen inte innehåller de nödvändiga befogenheterna, skall ministerrådet genom enhälligt beslut på förslag av kommissionen och efter Europaparlamentets godkännande vidta de åtgärder som behövs.
2. Kommissionen skall vid det förfarande för kontroll av subsidiaritetsprincipen som avses i artikel 9.3 uppmärksamma medlemsstaternas nationella parlament på de förslag som bygger på denna artikel.
3. De bestämmelser som antagits på grundval av denna artikel får inte innebära en harmonisering av medlemsstaternas bestämmelser i lagar och andra författningar i de fall där konstitutionen utesluter en sådan harmonisering.

AVDELNING IV: UNIONENS INSTITUTIONER

Kapitel I – Den institutionella ramen

Artikel 18: Unionens institutioner

1. Unionen skall ha en gemensam institutionell ram i syfte att sträva efter att förverkliga unionens mål, främja dess värderingar, tjäna unionens, dess medborgares och medlemsstaters intressen och säkerställa konsekvens, effektivitet och kontinuitet i den politik som den för och den verksamhet som den bedriver för att nå sina mål.
2. Den institutionella ramen skall omfatta följande:

Europaparlamentet.
Europeiska rådet.
Ministerrådet.
Europeiska kommissionen.

...skall handla inom de gränser som sätts upp av konstitutionen

Europaparlamentet

*- lagstiftar tillsammans med rådet
- utövar politisk kontroll
- godkänner kommissionens ordförande, som föreslås av statsministrarna*

*Direkta val vart femte år, högst 736 ledamöter, minst fyra ledamöter per medlemsstat, övriga platser skall fördelas med degressiv proportionalitet
Enligt ett förslag från Europaparlamentet kan detta innebära färre ledamöter från små stater än för närvarande.*

Europaparlamentets ordförande

Europeiska rådet

Regeringscheferna vid "EU-toppmötena"

Europeiska rådets ledamöter

Domstolen.

3. Varje institution skall handla inom ramen för de befogenheter som den har tilldelats genom konstitutionen, i enlighet med de förfaranden och på de villkor som anges i denna. Institutionerna skall samarbeta lojalt med varandra.

Artikel 19: Europaparlamentet

1. Europaparlamentet skall tillsammans med ministerrådet utöva den lagstiftande funktionen och budgetfunktionen samt den politiska kontrollen och den rådgivande funktionen enligt de villkor som fastställs i konstitutionen. Det skall utse Europeiska kommissionens ordförande.
2. Europaparlamentet skall väljas genom allmänna val direkt av de europeiska medborgarna med fri och hemlig omröstning för en period av fem år. Ledamöternas antal skall inte överstiga 736. De europeiska medborgarna skall företrädas i degressiv proportionalitet, och det skall fastställas en minimitröskel på fyra ledamöter i Europaparlamentet per medlemsstat.

I tillräckligt god tid före valen till Europaparlamentet 2009, och därefter vid behov före senare val, skall Europeiska rådet på grundval av ett förslag från Europaparlamentet och med dettas godkännande enhälligt anta ett beslut om Europaparlamentets sammansättning, varvid de ovan angivna principerna skall respekteras.

3. Europaparlamentet skall välja sin ordförande och sitt presidium bland sina ledamöter.

Artikel 20: Europeiska rådet

1. Europeiska rådet skall ge unionen de impulser som behövs för dess utveckling och bestämma dess allmänna politiska riktlinjer och prioriteringar. Det skall inte utöva någon lagstiftande funktion.
2. Europeiska rådet skall bestå av medlemsstaternas stats- eller regeringschefer, samt av sin ordförande och kommissionens ordförande. Unionens utrikesminister skall delta i dess arbete.

Sammanträder var tredje månad

Ordföranden får sammankalla extra möten

Beslut med konsensus, inte enhällighet som för närvarande

Ordförande

Utses av regeringscheferna för två och ett halvt år – får omväljas en gång

Ordförandens uppgifter

Företräder EU i omvärlden i frågor om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken

Ordföranden får inte ha ett nationellt mandat

Ministerrådet

*- lagstiftar tillsammans med Europaparlamentet
- fattar politiska beslut
- samordnar*

Företrädare på ministernivå, de enda som får rösta och fatta

3. Europeiska rådet skall sammanträda var tredje månad efter kallelse av sin ordförande. Om dagordningen kräver det, kan Europeiska rådets medlemmar besluta att de skall biträdas av en minister och, när det gäller kommissionens ordförande, av en europeisk kommissionsledamot. Om situationen kräver det, skall ordföranden sammankalla ett extra möte i Europeiska rådet.
4. Om inte annat föreskrivs i konstitutionen skall Europeiska rådet fatta beslut med konsensus.

Artikel 21: Europeiska rådets ordförande

1. Europeiska rådet skall utse sin ordförande med kvalificerad majoritet, för en period av två och ett halvt år, som kan förnyas en gång. I händelse av förhinder eller allvarlig försummelse får Europeiska rådet avbryta hans eller hennes mandat enligt samma förfarande.
2. Europeiska rådets ordförande skall leda och stimulera Europeiska rådets arbete, säkerställa förberedelserna av och kontinuiteten i Europeiska rådets arbetet i samarbete med kommissionens ordförande, och på grundval av arbetet i rådet i konstellationen allmänna frågor, verka för att underlätta sammanhållning och konsensus inom Europeiska rådet, lägga fram en rapport för Europaparlamentet efter varje möte.

Europeiska rådets ordförande skall på sin nivå och i denna egenskap svara för unionens representation utåt i de frågor som omfattas av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, utan att unionens utrikesministers befogenheter åsidosätts.
3. Europeiska rådets ordförande får inte inneha ett nationellt mandat.

Artikel 22: Ministerrådet

1. Ministerrådet skall tillsammans med Europaparlamentet utöva den lagstiftande funktionen, budgetfunktionen samt funktioner för fastställande av politik och samordnande funktioner enligt de villkor som fastställs i konstitutionen.
2. Ministerrådet skall bestå av en företrädare som utses av varje medlemsstat på ministernivå för var och en av dess konstellationer. Denna företrädare skall ensam ha befogenhet att fatta bindande beslut

*bindande beslut för sin
medlemsstat*

*Beslutar med
kvalificerad majoritet
”Luxemburgkompromis
sen” har inte använts
sedan 1980-talet*

*Allmänna frågor och
lagstiftning
- samordnar
ministerrådets
verksamhet
- förbereder och följer
upp Europeiska rådets
möten*

*Lagstiftande rådet
- antar lagar*

*Utrikes frågor
Under ordförandeskap
av EU:s utrikesminister*

*Andra
rådskonstellationer*

*Ordförandeskapet för
rådets konstellationer
skall rotera
- företrädare för
medlemsstaternas
regeringar
- minst ett års mandat*

Kvalificerad majoritet:

för den medlemsstat som han eller hon företräder och att utöva rösträtten.

3. Om inte annat föreskrivs i konstitutionen skall ministerrådet fatta beslut med kvalificerad majoritet.

Artikel 23: Ministerrådets konstellationer

1. Ministerrådet i konstellationen allmänna frågor och lagstiftning skall säkerställa konsekvensen i ministerrådets arbete.

När ministerrådet fattar beslut i egenskap av rådet i konstellationen allmänna frågor, skall det i samverkan med kommissionen förbereda och säkerställa uppföljningen av Europeiska rådets möten.

När ministerrådet fattar beslut i egenskap av lagstiftare skall det överväga och tillsammans med Europaparlamentet besluta om europeiska lagar och ramlagar i enlighet med bestämmelserna i konstitutionen. När ministerrådet har lagstiftande funktion skall bland varje medlemsstats företrädare ingå en eller två företrädare på ministernivå med passande sakkunskap som återspeglar frågorna på ministerrådets dagordning.

2. Ministerrådet i konstellationen utrikes frågor skall utforma unionens utrikespolitik på grundval av de strategiska riktlinjer som Europeiska rådet fastställer och skall säkerställa konsekvensen i unionens åtgärder. Dess ordförande skall vara unionens utrikesminister.
3. Europeiska rådet skall anta ett europeiskt beslut om i vilka andra konstellationer ministerrådet får sammanträda.
4. Ordförandeskapet för ministerrådskonstellationer annan än utrikes frågor skall innehållas av medlemsstaternas företrädare inom rådet på grundval av ett jämlikt roterande system i perioder om minst ett år. Europeiska rådet skall anta ett europeiskt beslut i vilket regler fastställs för en sådan rotation, med hänsyn tagen till Europas politiska och geografiska jämvikt och medlemsstaternas olikartade karaktär.

Artikel 24: Kvalificerad majoritet

**1. Majoritet av
medlemsstater**

**2. 60 % av EU:s
befolkning**

*(vilket innebär att de tre
största staterna kan
blockera ett beslut som
önskas av 22
medlemsstater)*

**Särskild kvalificerad
majoritet**

1. 2/3 av

medlemsstaterna

2. 60% av EU:s

befolkning

*Till 2009: kvalificerad
majoritet är 232 av 321
röster från en majoritet
av staterna och 62% av
EU:s befolkning*

OBS: Ny

**fördjupningsklausul
Europeiska rådet kan
med enhällighet ändra
lagstiftningsförfarande
t för ett rådsbeslut**

**Får ändra enhällighet
till kvalificerad
majoritet på eget
initiativ utan
ratificering och
folkomröstningar**

EU-kommissionen

Roll:

1. När Europeiska rådet eller ministerrådet beslutar med kvalificerad majoritet, skall denna majoritet motsvara majoriteten av medlemsstaterna och representera minst tre femtedelar av unionens befolkning.
2. När det i konstitutionen inte krävs att Europeiska rådet eller ministerrådet skall besluta på grundval av ett förslag från kommissionen, eller när Europeiska rådet eller ministerrådet inte beslutar på initiativ av unionens utrikesminister, skall den kvalificerade majoriteten utgöras av två tredjedelar av medlemsstaterna och representera minst tre femtedelar av unionens befolkning.
3. Bestämmelserna i punkterna 1 och 2 skall i enlighet med bestämmelserna i artikel 19 få verkan den 1 november 2009, efter det att valen till Europaparlamentet har ägt rum.
4. När det i del III i konstitutionen föreskrivs att europeiska lagar och ramlagar skall antas av ministerrådet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, får Europeiska rådet på eget initiativ och med enhällighet och efter en minsta behandlingsperiod av sex månader anta ett europeiskt beslut om bemyndigande att anta sådana lagar eller ramlagar i enlighet med det vanliga lagstiftningsförfarandet. Europeiska rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet och informerat de nationella parlamenten.
När det i del III i konstitutionen föreskrivs att ministerrådet skall besluta med enhällighet på ett bestämt område, får Europeiska rådet på eget initiativ och med enhällighet anta ett europeiskt beslut som bemyndigar ministerrådet att fatta beslut med kvalificerad majoritet på detta område. Varje initiativ som Europeiska rådet tar på grundval av detta stycke skall översändas till de nationella parlamenten åtminstone fyra månader innan ett beslut fattas.
5. I Europeiska rådet skall dess ordförande och kommissionens ordförande inte delta i omröstningen.

Artikel 25: Europeiska kommissionen

1. Europeiska kommissionen skall främja det europeiska allmänna

*- främja allmänna
intresset
- övervaka
tillämpningen av
unionsrätten
- genomföra budgeten
- säkerställa unionens
yttre representation
utanför den
gemensamma utrikes-
och säkerhetspolitiken*

Exklusiv initiativrätt:
*Ingen annan får föreslå
nya lagar*

Sammansättning:
*15 ledamöter, inte
längre än från varje
medlemsstat*

*Rotation på lika villkor
- högst en
mandatperiod utan
ledamot
- spegla unionens
demografiska och
geografiska spännvidd*

*Kommissionsledamöter
utan rösträtt från
övriga stater*

Verkan från 2009

Oavhängighet
*Får inte ta emot
instruktioner från
någon*

intresset och ta lämpliga initiativ i detta syfte. Den skall säkerställa tillämpningen av bestämmelserna i konstitutionen och av de åtgärder som vidtas av institutionerna enligt konstitutionen. Den skall övervaka tillämpningen av unionsrätten under domstolens kontroll. Den skall genomföra budgeten och förvalta program. Den skall utöva samordnande, verkställande och förvaltande funktioner enligt de villkor som fastställs i konstitutionen. Med undantag av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken samt övriga i konstitutionen angivna fall skall den säkerställa unionens yttre representation. Den skall ta initiativ till unionens årliga och fleråriga programplanering för att få till stånd interinstitutionella avtal.

2. Om inte annat föreskrivs i konstitutionen får en unionsrättsakt endast antas på förslag av kommissionen. Andra akter skall antas på förslag av kommissionen om detta föreskrivs i konstitutionen.
3. Kommissionen skall bestå av ett kollegium som är sammansatt av en ordförande, unionens utrikesminister/vice ordförande och tretton europeiska kommissionsledamöter som väljs på grundval av ett system med lika rotation mellan medlemsstaterna. Detta system skall fastställas genom ett europeiskt beslut antaget av Europeiska rådet på grundval av följande principer:
 - a) Medlemsstaterna skall behandlas på strikt lika villkor vid fastställandet av ordningen för övergång och tiden som ledamot av kollegiet när det gäller deras medborgare. Skillnaden mellan det totala antal mandatperioder som innehåses av medborgare från två givna medlemsstater får därför aldrig överstiga ett.
 - b) Med förbehåll för punkt a skall var och en av de på varandra följande kollegierna ha en sådan sammansättning att den på ett tillfredsställande sätt speglar unionens samtliga medlemsstaters demografiska och geografiska spännvidd.

Kommissionens ordförande skall utnämna kommissionsledamöter utan rösträtt, som skall utses enligt samma kriterier som kollegiets ledamöter och komma från alla andra medlemsstater.

Dessa bestämmelser skall få verkan den 1 november 2009.

4. Kommissionen skall fullgöra sina uppgifter under full oavhängighet. Vid fullgörandet av sina skyldigheter skall de europeiska kommissionsledamöterna och övriga kommissionsledamöter inte vare sig begära eller ta emot instruktioner från någon regering eller något annat organ.

Misstroendeförklaring
Europaparlamentet får endast ställa misstroendeförklaring mot kommissionen som kollegium, inte mot dess enskilda ledamöter

Kommissionens ordförande

1. Regeringscheferna väljer med kvalificerad majoritet

2. Europaparlamentet godkänner med en majoritet av ledamöterna

3. Vid avslag skall en ny kandidat föreslås inom en månad

Kommissionens ledamöter

- tre kandidater från varje medlemsstat

- kommissionens ordförande väljer 13 ledamöter

- Europaparlamentet godkänner med enkel majoritet

*- måste ha ett europeiskt engagemang
- mandattid: fem år*

Kommissionens ordförande skall fastställa riktlinjer och besluta om den interna organisationen samt utse vice ordförande och entlediga ledamöter

5. Kommissionen skall som kollegium vara ansvarig inför Europaparlamentet. Kommissionens ordförande skall vara ansvarig inför Europaparlamentet för kommissionsledamöternas verksamhet. Europaparlamentet får anta ett förslag om misstroendevotum mot kommissionen enligt reglerna i artikel III-238 i konstitutionen. Om förslaget antas, skall de europeiska kommissionsledamöterna och övriga kommissionsledamöter kollektivt avgå. Kommissionen skall fortsätta att handlägga löpande ärenden till dess att ett nytt kollegium har utnämnts.

Artikel 26: Europeiska kommissionens ordförande

1. Med hänsyn till valen till Europaparlamentet och efter lämpligt samråd skall Europeiska rådet med kvalificerad majoritet föreslå Europaparlamentet en kandidat till befattningen som kommissionens ordförande. Denna kandidat skall väljas av Europaparlamentet med en majoritet av dess ledamöter. Om denna kandidat inte får majoritet, skall Europeiska rådet inom en månad föreslå Europaparlamentet en ny kandidat enligt samma förfarande som ovan.
2. Varje medlemsstat, bestämd på grundval av rotationssystemet, skall upprätta en förteckning över tre personer, i vilken båda könen är företrädda, som de anser vara kvalificerade för att utöva befattningen som europeisk kommissionsledamot. Genom att välja ut en person från var och en av de föreslagna listorna skall den valde ordföranden utse de tretton europeiska kommissionsledamöter, som valts för sin duglighet och sitt europeiska engagemang och vars oavhängighet inte kan ifrågasättas. Ordföranden och de personer som utsetts till att vara ledamöter av kommissionen, inklusive unionens framtida utrikesminister, samt de personer som utsetts till kommissionsledamöter utan rösträtt skall som kollegium godkännas vid en omröstning i Europaparlamentet. Kommissionens mandattid skall vara fem år.
3. Kommissionens ordförande skall fastställa de riktlinjer enligt vilka kommissionen skall arbeta, besluta om den interna organisationen för att säkerställa konsekvens, effektivitet och kollegialitet i kommissionens handlande, utse vice ordförande bland kollegiets ledamöter.

En europeisk kommissionsledamot eller kommissionsledamot skall begära sitt entledigande om ordföranden begär detta.

EU:s utrikesminister

*Regeringscheferna
utnämner med
kvalificerad majoritet
och med godkännande
av kommissionens
ordförande*

*Utrikesministerns
uppgifter*

Dubbelt uppdrag
*Utrikesministern skall
också vara vice
ordförande i
kommissionen med
ansvar för yttre
förbindelser*

*Yttre tjänst upprättas i
del III*

Domstolen

*Europeiska domstolen
och den allmänna
underrätten (nuvarande
förstainstansrätten)*

*Garanterar rätten till
överklagande till EU*

*En domare från varje
medlemsstat och
generaladvokater som
utses av
medlemsstaternas
regeringar i
samförstånd*

Artikel 27: Unionens utrikesminister

1. Europeiska rådet skall med kvalificerad majoritet och med godkännande av kommissionens ordförande utnämna unionens utrikesminister. Denne eller denna skall leda unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Europeiska rådet kan avsluta hans eller hennes mandatperiod genom samma förfarande.
2. Unionens utrikesminister skall genom sina förslag bidra till utformningen av den gemensamma utrikespolitiken och skall såsom ministerrådets bemyndigade ställföreträdare verkställa denna politik. Han eller hon skall handla på samma sätt beträffande den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.
3. Unionens utrikesminister skall vara en av Europeiska kommissionens vice ordförande. Han eller hon skall där ha ansvar för de yttre förbindelserna och för samordningen av övriga aspekter av unionens yttre åtgärder. Vid utövandet av detta ansvar inom kommissionen och endast för dessa ansvarsområden skall unionens utrikesminister omfattas av de förfaranden som reglerar kommissionens arbete.

[Fotnot 1: Inrättandet av en gemensam europeisk tjänst för yttre åtgärder för att bistå ministern behandlas i en förklaring i del III.]

Artikel 28: Domstolen

1. Domstolen skall omfatta Europeiska domstolen, den allmänna underrätten och specialdomstolar. Den skall säkerställa att lag och rätt följs vid tolkning och tillämpning av konstitutionen.

Medlemsstaterna skall fastställa de möjligheter till överklagande som behövs för att säkerställa ett effektivt domstolsskydd inom unionsrättens område.
2. Europeiska domstolen skall bestå av en domare per medlemsstat och biträdas av generaladvokater.

Den allmänna underrätten skall ha minst en domare per medlemsstat, och antalet domare skall fastställas i domstolens stadga.

Europeiska domstolens domare och generaladvokater samt den allmänna underrättens domare skall utses bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller de villkor som fastställs i artiklarna III-256 och III-257; de skall utses av medlemsstaternas regeringar i samförstånd för en mandattid på sex

*Domstolens
befogenheter
- besluta i mål där talan
förs direkt vid
domstolen
- meddela
förhandsavgöranden
- besluta i övriga mål*

*Europeiska
centralbanken
Styr Europeiska
centralbankssystemet
och genomför den
monetära politiken
tillsammans med
medlemsstaternas
centralbanker*

*Huvudmålet är
prisstabilitet*

*Banken skall vara en
juridisk person. Endast
banken får ge ut euron
och den skall vara
oavhängig*

*De medlemsstater som
inte har gått över till
euron får behålla sina
befogenheter i
monetära frågor*

år, som kan förnyas.

3. Domstolen skall

besluta när en medlemsstat, en institution eller fysiska eller juridiska personer har väckt talan i enlighet med bestämmelserna i del III,

– meddela förhandsavgöranden när en nationell domstol har begärt förhandsavgörande om tolkningen av unionsrätten eller giltigheten av rättsakter som antagits av institutionerna,

– besluta i de övriga mål som föreskrivs i konstitutionen.

Kapitel II – Övriga institutioner och organ

Artikel 29: Europeiska centralbanken

1. Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna skall utgöra Europeiska centralbankssystemet. Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna i de medlemsstater som infört unionens valuta, kallad euron, skall föra unionens monetära politik.

2. Europeiska centralbankssystemet skall styras av Europeiska centralbankens beslutande organ. Huvudmålet för Europeiska centralbankssystemet är att upprätthålla prisstabilitet. Utan att åsidosätta detta mål skall det stödja den allmänna ekonomiska politiken inom unionen för att bidra till att förverkliga unionens mål. Det skall styra all annan centralbanksverksamhet i enlighet med bestämmelserna i del III och Europeiska centralbankssystemets och Europeiska centralbankens stadgar.

3. Europeiska centralbanken skall vara en institution som är en juridisk person. Endast banken får tillåta utgivandet av euron. Den skall vara oavhängig när den utövar sina befogenheter och i fråga om sin ekonomi. Unionens institutioner och organ samt medlemsstaternas regeringar förbinder sig att respektera denna princip.

4. Europeiska centralbanken skall vidta de åtgärder som behövs för att utföra sina uppdrag i enlighet med bestämmelserna i artiklarna III-74 – III-81 och på de villkor som fastställs i Europeiska centralbankssystemets och Europeiska centralbankens stadgar. I enlighet med samma bestämmelser skall de medlemsstater som inte

*Centralbanken skall
höras om alla förslag
inom dess
kompetensområde*

*ECB= Centralbanken
ECBS= hela systemet*

EU:s revisionsrätt

Arbetsuppgifter

*En ledamot från varje
medlemsstat –
fullständigt oavhängiga*

Rådgivande organ

*- Regionkommittén
- Ekonomiska och
sociala kommittén*

*Regionkommitténs
ledamöter*

*Ekonomiska och sociala
kommitténs ledamöter*

*De rådgivande
organens ledamöter
måste vara fullständigt
oavhängiga*

har infört euron, liksom deras centralbanker, behålla sina befogenheter på det monetära området.

5. Inom sitt behörighetsområde skall Europeiska centralbanken höras om varje förslag till unionsakt samt om varje förslag till reglering på nationell nivå, och den får avge yttranden.
6. Europeiska centralbankens beslutande organ, deras sammansättning och reglerna för deras verksamhet fastställs i artiklarna III-82–III-85 samt i Europeiska centralbankssystemets och Europeiska centralbankens stadgar.

Artikel 30: Revisionsrätten

1. Revisionsrätten skall vara den institution som reviderar räkenskaperna.
2. Den skall granska räkenskaperna över unionens samtliga inkomster och utgifter och förvissa sig om att den ekonomiska förvaltningen varit sund.
3. Den skall bestå av en medborgare från varje medlemsstat. Dess ledamöter skall fullgöra sina skyldigheter under full oavhängighet.

Artikel 31: Unionens rådgivande organ

1. Europaparlamentet, ministerrådet och kommissionen skall bistås av en regionkommitté samt en ekonomisk och social kommitté, som skall utöva rådgivande funktioner.
2. Regionkommittén skall bestå av företrädare för regionala och lokala organ som antingen har valts till ett regionalt eller lokalt organ eller är politiskt ansvariga inför en vald församling.
3. Ekonomiska och sociala kommittén skall vara sammansatt av företrädare för organisationer för arbetsgivare, löntagare och andra aktörer som är representativa för det civila samhället, särskilt inom socioekonomiska, medborgerliga områden och fackområden samt kulturella områden.
4. Regionkommitténs samt Ekonomiska och sociala kommitténs ledamöter får inte bindas av några instruktioner. De skall i unionens allmänna intresse fullgöra sina skyldigheter under full oavhängighet.

*Sammansättning i art.
III-288 - III-294*

UTÖVANDE AV BEFOGENHETER

Rättsakter

*Lagar, ramlagar,
förfordningar, beslut,
rekommendationer och
yttranden*

Lag:

*- till alla delar
bindande, direkt
tillämplig*

Ramlag:

*- bindande med
avseende på resultatet,
Medlemsstaterna
genomför den*

*Förordning används nu
för att genomföra
lagstiftning. Den är
antingen till alla delar
bindande och direkt
tillämplig eller
bindande med avseende
på det resultat som
skall uppnås*

*Beslut: också till alla
delar bindande, men
bara för dem som det är
riktat till*

*Rekommendationer och
yttranden: inte
bindande*

5. Reglerna för dessa kommittéers sammansättning, för hur deras ledamöter skall utses, för deras befogenheter och arbetsätt fastställs i artiklarna III-288–III-294. Reglerna för deras sammansättning skall regelbundet ses över av ministerrådet på förslag från kommissionen för att följa unionens utveckling på det ekonomiska, sociala och demografiska området.

AVDELNING V: UTÖVANDE AV UNIONENS BEFOGENHETER

Kapitel I – Allmänna bestämmelser

Artikel 32: Unionens rättsakter

1. När unionen utövar de befogenheter som den tilldelas i konstitutionen skall den som rättsliga instrument i enlighet med bestämmelserna i del III använda europeiska lagar, europeiska ramlagar, europeiska förfordningar, europeiska beslut samt rekommendationer och yttranden.

En europeisk lag är en rättsakt med allmän giltighet. Den skall till alla delar vara bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat.

En europeisk ramlag är en rättsakt som med avseende på det resultat som skall uppnås skall vara bindande för varje medlemsstat till vilken den är riktad, men som skall överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet.

En europeisk förordning är inte en rättsakt, men skall ha allmän giltighet för genomförandet av rättsakter och vissa särskilda bestämmelser i konstitutionen. Den kan antingen till alla delar vara bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat, eller också kan den med avseende på det resultat som skall uppnås vara bindande för varje medlemsstat till vilken den är riktad men skall överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet.

Ett europeiskt beslut är inte en rättsakt, men skall till alla delar vara bindande. Om det är riktat skall det vara bindande endast för dem som det är riktat till.

Rekommendationer och yttranden som antas av institutionerna skall inte vara bindande.

*Detta är en
uttömmande lista över
rättsakter*

Lagstiftningsförfarandet

Allmän regel:

1. Kommissionen

lägger förslag

2. Parlamentet och

rådet fattar beslut:

a. med dubbel

kvalificerad majoritet i

rådet

b. med enkel majoritet i

parlamentet

*I särskilda fall får en
grupp av medlemsstater
ta initiativ – men det är
fortfarande parlamentet
och rådet som fattar
beslut*

*Ibland kan rådet eller
parlamentet ensamt
anta lagar – men med
deltagande av den
andra institutionen*

Akter som inte är rättsakter

*”Förordningar” och
”beslut” skall användas
för delegering eller
genomförande*

*Rådet, kommissionen
och ECB får anta
rekommendationer*

Delegerade förordningar

Kommissionen kan få

2. När ett förslag till rättsakt läggs fram för Europaparlamentet och ministerrådet skall dessa avstå från att anta akter som inte anges i denna artikel på det berörda området.

Artikel 33: Rättsakter

1. Europeiska lagar och ramlagar skall antas gemensamt av Europaparlamentet och ministerrådet på förslag av kommissionen i enlighet med det vanliga lagstiftningsförfarande som avses i artikel III-298. Om de båda institutionerna inte kan enas skall akten i fråga inte antas.

I de fall som särskilt avses i artikel III-160 får europeiska lagar och ramlagar antas på initiativ av en grupp av medlemsstater i enlighet med artikel III-298.

2. I de särskilda fall som anges i konstitutionen skall europeiska lagar och ramlagar antas av Europaparlamentet med deltagande av ministerrådet eller av detta med deltagande av Europaparlamentet i enlighet med särskilda lagstiftningsförfaranden.

Artikel 34: Akter som inte är rättsakter

1. Ministerrådet och kommissionen skall anta europeiska förordningar eller europeiska beslut i de fall som avses i artiklarna I-35 och I-36 samt i de fall som särskilt anges i konstitutionen. Europeiska rådet skall anta europeiska beslut i de fall som särskilt anges i konstitutionen. Europeiska centralbanken skall anta europeiska förordningar och europeiska beslut när detta medges i konstitutionen.
2. Ministerrådet och kommissionen samt Europeiska centralbanken skall när detta medges i konstitutionen anta rekommendationer.

Artikel 35: Delegerade förordningar

*tillåtelse att lagstifta
själv om icke väsentliga
delar av en lag
(vad är icke väsentlig?)*

*I den rättsakt som
delegerar lagstiftande
befogenhet till
kommissionen skall
uttryckligen fastställas
hur befogenheten kan
återkallas. Det finns två
metoder:*

*1) parlamentet eller
rådet kan besluta att
återkalla delegeringen
2) parlamentet eller
rådet kan blockera en
förordning*

*Kräver kvalificerad
majoritet i rådet eller
en absolut majoritet av
parlamentets ledamöter*

Genomförandeakter

*Medlemsstaterna skall
lojalt genomföra
unionens akter*

*Kommissionen eller
rådet får genomföra om
enhetliga villkor krävs*

*Regler för
medlemsstaternas
kontroll av
genomförandeakter:*

Genomförandeförordni

1. Genom europeiska lagar och ramlagar kan till kommissionen delegeras befogenhet att utfärda delegerade förordningar som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av en lag eller en ramlag.

I lagarna och ramlagarna skall uttryckligen fastställas delegeringens mål, innehåll, omfattning och varaktighet. De väsentliga delarna av ett område får inte delegeras. De skall förbehållas lagen eller ramlagen.

2. I lagarna eller ramlagarna skall uttryckligen fastställas de tillämpningsvillkor som skall gälla för delegeringen. Dessa villkor kan bestå av följande möjligheter:

- Europaparlamentet eller ministerrådet får besluta att återkalla delegeringen.
- Den delegerade förordningen får träda i kraft endast om Europaparlamentet eller ministerrådet inte har gjort några invändningar inom den tidsfrist som anges i lagen eller ramlagen.

När det gäller föregående stycke skall Europaparlamentet fatta beslut med en majoritet av sina ledamöter och ministerrådet skall fatta beslut med kvalificerad majoritet.

Artikel 36: Genomförandeakter

1. Medlemsstaterna skall vidta alla nationella lagstiftningsåtgärder som är nödvändiga för att genomföra unionens rättsligt bindande akter.
2. Om enhetliga villkor för genomförandet av unionens bindande akter krävs, får kommissionen, eller i specifika, vederbörligen motiverade fall och i de fall som avses i artikel 39, ministerrådet, genom dessa akter tilldelas genomförandebefogenheter.
3. I den europeiska lagen skall i förväg fastställas allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av unionens genomförandeakter.
4. Unionens genomförandeakter skall utformas som europeiska

ngar och -beslut

*Institutionerna skall
besluta enligt reglerna
och
proportionalitetsprincip
en*

*En lag skall ange de
skäl på vilka den är
grundad*

*Lagar skall
undertecknas av de
beslutande
institutionernas
ordförande*

*Träder i kraft den dag
som anges i lagen eller
den tjugonde dagen
efter offentliggörandet*

*Förordningar och
beslut som inte är
riktade till en specifik
mottagare träder också
i kraft den tjugonde
dagen efter
offentliggörandet*

*Andra beslut får verkan
genom delgivning*

*Gemensam utrikes-
och säkerhetspolitik*

*Bygger på:
- solidaritet mellan
medlemsstaterna
- identifiering av*

genomförandeförordningar eller europeiska genomförandebeslut.

Artikel 37: Gemensamma principer för unionens akter

1. Om det inte fastställs särskilt i konstitutionen, skall institutionerna med beaktande av de tillämpliga förfarandena besluta vilken typ av akt som skall antas i varje enskilt fall, i enlighet med den proportionalitetsprincip som avses i artikel 9.
2. Europeiska lagar, ramlagar, förordningar och beslut skall vara motiverade och avse de förslag eller yttranden som föreskrivs i denna konstitution.

Artikel 38: Offentliggörande och ikraftträdande

1. Europeiska lagar och ramlagar som antas enligt det vanliga lagstiftningsförfarandet skall undertecknas av Europaparlamentets ordförande och ministerrådets ordförande. I övriga fall skall de undertecknas av Europaparlamentets ordförande eller av ministerrådets ordförande. De europeiska lagarna och ramlagarna skall offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning och träda i kraft den dag som anges i dem eller, i annat fall, den tjugonde dagen efter offentliggörandet.
2. Europeiska förordningar och beslut som inte är riktade eller riktas till samtliga medlemsstater skall undertecknas av ordföranden för den institution som antar dem, offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning och träda i kraft den dag som anges i dem eller, i annat fall, den tjugonde dagen efter offentliggörandet.
3. Andra beslut skall delges dem som de riktas till och får verkan genom denna delgivning.

Kapitel II – Särskilda bestämmelser

Artikel 39: Särskilda bestämmelser för genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken

1. Europeiska unionen skall föra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik som skall grundas på en utveckling av medlemsstaternas ömsesidiga politiska solidaritet, på en identifiering av frågor av allmänt intresse och på en ständigt ökande grad av

*frågor av allmänt
intresse
- konvergens hos
åtgärder*

*Europeiska rådet skall
identifiera unionens
intressen*

*Regeringscheferna
och/eller
utrikesministrarna skall
anta beslut*

*Delat ansvar för att
genomföra politiken*

*Medlemsstaterna skall
samråda innan de
vidtar åtgärder i
internationella
sammanhang*

*Ömsesidig solidaritet
mellan
medlemsstaterna
Parlamentet skall höras
och hållas informerat*

*Beslut skall antas
enhälligt här, men med
kvalificerad majoritet i
en del fall, se del III*

*Medlemsstaterna och
EU:s utrikesminister
har initiativrätt*

Lagar och ramlagar

konvergens i medlemsstaternas åtgärder.

2. Europeiska rådet skall identifiera unionens strategiska intressen och fastställa målen för unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Ministerrådet skall utforma denna politik i enlighet med de strategiska riktlinjer som dras upp av Europeiska rådet samt i enlighet med bestämmelserna i del III.
3. Europeiska rådet och ministerrådet skall anta nödvändiga europeiska beslut.
4. Denna gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik skall genomföras av unionens utrikesminister och medlemsstaterna med hjälp av medlemsstaternas och unionens resurser.
5. Medlemsstaterna skall inom Europeiska rådet och ministerrådet samråda om alla utrikes- och säkerhetspolitiska frågor av allmänt intresse för att fastställa en gemensam inställning. Innan någon åtgärd får vidtas i internationella sammanhang eller något sådant åtagande som skulle kunna påverka unionens intressen får göras, skall varje medlemsstat samråda med de övriga i Europeiska rådet eller ministerrådet. Medlemsstaterna skall genom ett konvergent uppträdande säkerställa att unionen kan göra sina intressen och värden gällande i internationella sammanhang. Medlemsstaterna skall vara solidariska sinsemellan.
6. Europaparlamentet skall regelbundet höras om de viktigaste aspekterna och de grundläggande valen när det gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och hållas informerat om hur den utvecklas.
7. När det gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken skall Europeiska rådet och ministerrådet enhälligt anta europeiska beslut förutom i de fall som anges i del III. De skall besluta på förslag från en medlemsstat, unionens utrikesminister, eller av ministern med stöd av kommissionen. Europeiska lagar och ramlagar skall undantas.

skall undantas

*Regeringscheferna får
enhälligt ändra
omröstningsförfarandet
till kvalificerad
majoritet*

Försvarspolitik

*Handlingsförmåga:
både militära och civila
resurser*

*Kan användas utanför
EU för fredsbevarande
och*

*konfliktförebyggande
åtgärder samt för att
stärka den
internationella
säkerheten. Unionen
skall använda
medlemsstaternas
nationella resurser*

*Gemensamt försvar
skall beslutas enhälligt*

*Den särskilda
karaktären hos vissa
medlemsstaters
försvarspolitik skall
respekteras*

Nato

*Skyldighet att ställa
militära resurser till
EU:s förfogande
Multinationella styrkor*

8. Europeiska rådet får enhälligt besluta att ministerrådet skall besluta med kvalificerad majoritet i andra fall än dem som anges i del III.

Artikel 40: Särskilda bestämmelser för genomförandet av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik

1. Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik skall utgöra en integrerande del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Den skall garantera unionen en handlingsförmåga baserad på civila och militära resurser. Unionen kan använda dessa resurser vid uppdrag utanför unionen för att bevara freden, förebygga konflikter och stärka den internationella säkerheten i enlighet med principerna i Förenta nationernas stadga. Genomförandet av dessa uppgifter bygger på de av medlemsstaterna tillhandahållna resurserna.

2. Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik skall omfatta den gradvisa utformningen av unionens gemensamma försvarspolitik. Den kommer att leda till ett gemensamt försvar, så snart som Europeiska rådet enhälligt har beslutat detta. Europeiska rådet skall i så fall rekommendera medlemsstaterna att anta ett sådant beslut i enlighet med deras konstitutionella bestämmelser.

Unionens politik enligt denna artikel skall inte påverka den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik, och den skall respektera de förpliktelser som följer av Nordatlantiska fördraget för vissa medlemsstater som anser att deras gemensamma försvar förverkligas inom ramen för Atlantpaksorganisationen och den skall vara förenlig med den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik som har upprättats inom den ramen.

3. Medlemsstaterna skall ställa civila och militära resurser till unionens förfogande för genomförandet av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, i syfte att bidra till de mål som ministerrådet fastställer. De medlemsstater som sinsemellan upprättar

*får ingå i det
gemensamma försvaret*

*Förbättra de militära
resurserna*

*Europeisk byrå för
försvarsmateriel och
strategisk forskning*

*Försvarsfrågor skall
genomföras genom
enhälligt beslut*

*En grupp av stater kan
genomföra ett uppdrag
inom unionens ram*

*Strukturerat samarbete
får upprättas inom
ramen för unionen*

*Ömsesidigt försvar i
form av närmare
samarbete tills ett
gemensamt försvar har
införts*

*Solidaritetsklausul för
länder som deltar i det
närmare samarbetet,
med automatiskt
gemensamt militärt
agerande, enligt VEU-
fördraget artikel 5*

Parlamentet skall höras

multinationella styrkor får även ställa dessa styrkor till förfogande för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

Medlemsstaterna skall förbinda sig att gradvis förbättra sina militära resurser. En europeisk byrå för försvarsmateriel, forskning och militära resurser skall inrättas för att identifiera de operativa behoven, främja åtgärder för att tillgodose dessa, bidra till att identifiera och i förekommande fall genomföra varje lämplig åtgärd för att stärka försvarssektorns industriella och tekniska bas, delta i fastställandet av en europeisk politik för resurser och försvarsmateriel samt för att bistå ministerrådet vid utvärderingen av förbättringen av de militära resurserna.

4. Europeiska beslut om genomförandet av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, även beslut som rör inledandet av ett sådant uppdrag som avses i denna artikel, skall antas av ministerrådet genom enhälligt beslut på förslag av unionens utrikesminister eller på förslag av en medlemsstat. Unionens utrikesminister får, vid behov gemensamt med kommissionen, föreslå att såväl nationella resurser som unionens instrument används.
5. Ministerrådet får anförtro åt en grupp medlemsstater att genomföra ett uppdrag inom unionens ram för att bevara unionens värden och tjäna dess intressen. Ett sådant uppdrag skall genomföras i enlighet med bestämmelserna i artikel III-206.
6. De medlemsstater som uppfyller högre krav på militära resurser, och som sinsemellan har gjort mer bindande åtaganden på detta område med tanke på de mest krävande uppdragen, skall upprätta ett strukturerat samarbete inom ramen för unionen. Detta samarbete skall ske enligt bestämmelserna i artikel III-208.
7. Så länge som Europeiska rådet inte har beslutat i enlighet med punkt 2 i denna artikel skall ett närmare samarbete upprättas inom unionen när det gäller ömsesidigt försvar. Detta samarbete innebär att om en av de stater som deltar i detta samarbete utsätts för väpnat angrepp på sitt territorium, skall de övriga deltagande staterna ge stöd och bistånd med alla till buds stående militära och andra medel i enlighet med bestämmelserna i artikel 51 i Förenta nationernas stadga. Vid genomförandet av det närmare samarbetet i fråga om ömsesidigt försvar skall de deltagande medlemsstaterna ha ett nära samarbete med Atlantpaksorganisationen. Formerna för deltagande och för hur samarbetet skall fungera samt beslutsförfarandena för detta samarbete återfinns i artikel III-209.
8. Europaparlamentet skall regelbundet höras om de viktigaste

och hållas underrättat

aspekterna och de grundläggande valmöjligheterna när det gäller den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och hållas underrättat om hur den utvecklas.

Rättsliga och inrikes frågor

Sätt att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa
- antagande av lagar
- ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden
- samarbete mellan "alla" myndigheter om inre säkerhet

- operativt samarbete, underrättelseverksamhet

De nationella parlamenten skall delta i den politiska kontrollen av Europol och Eurojust

Inom polissamarbete och straffrättsligt samarbete skall medlemsstaterna och kommissionen ha initiativrätt

Terrorismklausul

Medlemsstaterna och unionen skall handla gemensamt mot terrorism och katastrofer

- Förebyggande

- Skydd

Artikel 41: Genomförande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa

1. Unionen skall utgöra ett område med frihet, säkerhet och rättvisa genom
 - antagande av europeiska lagar och ramlagar, om så behövs särskilt avseende tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning på de områden som räknas upp i del III,
 - främjande av ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter, särskilt på grundval av ett ömsesidigt erkännande av rättsliga och utomrättsliga avgöranden, och
 - operativt samarbete mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter, däribland polisen, tullen och andra myndigheter som är specialiserade på att förebygga och upptäcka brott.
2. Inom ramen för området med frihet, säkerhet och rättvisa får de nationella parlamenten delta i de utvärderingssystem som avses i artikel III-156 och vara knutna till den politiska kontrollen av Europol och utvärderingen av Eurojusts verksamhet i enlighet med artiklarna III-169 och III-172.
3. På områdena polissamarbete och straffrättsligt samarbete skall medlemsstaterna ha initiativrätt enligt artikel III-160.

Artikel 42: Solidaritetsklausul

1. Unionen och dess medlemsstater skall handla gemensamt i en anda av solidaritet om en medlemsstat är föremål för en terroristattack eller en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor. Unionen skall mobilisera alla instrument som står till dess förfogande, även militära resurser som medlemsstaterna tillhandahåller, för att
 - a) – förhindra terroristhot på medlemsstaternas territorier,
 - skydda de demokratiska institutionerna och civilbefolkningen vid en eventuell terroristattack,

*- Bistånd:
* terrorism*

** katastrof*

- bistå en medlemsstat på dess territorium på begäran av dess politiska myndigheter vid en terroristattack,
 - b) – bistå en medlemsstat på dess territorium på begäran av dess politiska myndigheter vid en katastrof.
2. De närmare föreskrifterna för genomförandet av denna bestämmelse finns i artikel III-226.

Närmare samarbete

Kan upprättas på områden med delad befogenhet och stödjande åtgärder. Unionens institutioner får utnyttjas

Skall främja unionens integrationsmål

Bara som sista utväg

1/3 av medlemsstaterna måste delta

Endast de deltagande staterna deltar i beslutsfattandet

Endast röster från deltagande medlemsstater räknas med i kvalificerad majoritet

Kvalificerad majoritet är två tredjedelar av medlemsstaterna om de företräder 60% av befolkningen när rådet inte beslutar på grundval av ett förslag från kommissionen eller utrikesministern

Beslut är endast bindande för de deltagande staterna

Kapitel III – Närmare samarbeten

Artikel 43: Närmare samarbeten

1. De medlemsstater som önskar upprätta ett närmare samarbete sinsemellan inom ramen för unionens icke exklusiva befogenheter kan utnyttja dess institutioner och utöva dessa befogenheter genom att tillämpa relevanta bestämmelser i konstitutionen inom de gränser och på de villkor som anges i denna artikel och i artiklarna III-318–III-325.

De närmare samarbetena skall syfta till att främja unionens mål, skydda dess intressen och stärka dess integrationsprocess. De skall vara öppna för samtliga medlemsstater när de upprättas och när som helst i enlighet med artikel III-321.

2. Bemyndigandet att genomföra ett närmare samarbete skall beviljas av ministerrådet som en sista utväg om det i ministerrådet har fastställts att de mål som eftersträvas genom detta samarbete inte kan uppnås inom rimlig tid av hela unionen och förutsatt att det omfattar minst en tredjedel av medlemsstaterna. Ministerrådet skall fatta beslut i enlighet med förfarandet i artikel III-322.

3. Endast medlemmar av ministerrådet som företräder de stater som deltar i ett närmare samarbete får delta i antagandet av rättsakter. Samtliga medlemsstater får emellertid delta i ministerrådets överläggningar.

Endast rösterna från de deltagande staternas företrädare krävs för enhällighet. Med kvalificerad majoritet skall avses majoriteten av rösterna från de deltagande staternas företrädare om de företräder minst tre femtedelar av dessa staters befolkning. När det i konstitutionen inte krävs att ministerrådet skall besluta på grundval av ett förslag från kommissionen, eller när ministerrådet inte beslutar på initiativ av utrikesministern, skall med kvalificerad majoritet avses majoriteten av rösterna från två tredjedelar av de deltagande staterna om de företräder minst tre femtedelar av dessa staters befolkning.

4. Sådana rättsakter som antas inom ramen för ett närmare samarbete skall vara bindande endast för de stater som deltar i detta. De skall inte betraktas som regelverk som skall godtas av kandidatländerna.

*Kandidatländerna
behöver inte godta
beslut som fattats inom
ett närmare samarbete
när de ansluter sig till
unionen*

**DET
DEMOKRATISKA
LIVET
Jämlikhet**

*Principen om alla
unionsmedborgares
jämlikhet*

*Principen om
representativ demokrati*

*Parlamentet företräder
medborgarna direkt,
regeringsföreträdarna i
rådet är ansvariga inför
de nationella
parlamenten som valts
av medborgarna*

*Besluten skall fattas så
öppet och nära
medborgarna som
möjligt*

*De europeiska
partierna skapar ett
europeiskt medvetande*

*Rätt att diskutera
åsikter med
institutionerna*

*Kanaler för dialog med
det civila samhället*

AVDELNING VI: UNIONENS DEMOKRATISKA LIV

Artikel 44: Principen om demokratisk jämlikhet

Unionen skall i all sin verksamhet respektera principen om jämlikhet mellan dess medborgare. De skall åtnjuta samma uppmärksamhet från unionens institutioner.

Artikel 45: Principen om representativ demokrati

1. Unionens sätt att fungera är grundat på principen om representativ demokrati.
2. Medborgarna skall företrädas direkt på unionsnivå i Europaparlamentet. Medlemsstaterna skall företrädas i Europeiska rådet och i ministerrådet av sina regeringar vilka själva skall vara ansvariga inför de nationella parlamenten, som valts av deras medborgare.
3. Varje medborgare skall ha rätt att delta i unionens demokratiska liv. Besluten skall fattas så öppet och så nära medborgarna som möjligt.
4. De politiska partierna på europeisk nivå bidrar till att skapa ett europeiskt politiskt medvetande och till att uttrycka unionsmedborgarnas vilja.

Artikel 46: Principen om deltagardemokrati

1. Unionens institutioner skall på lämpliga sätt ge medborgarna och de representativa sammanslutningarna möjlighet att ge uttryck för och offentligt diskutera sina åsikter om alla områden av unionens åtgärder.
2. Unionens institutioner skall föra en öppen, överskådlig och regelbunden dialog med de representativa sammanslutningarna och det civila samhället.

*Kommissionen skall ha samråd med alla berörda parter
Medborgarinitiativ
-en miljon medborgare krävs
- kan be kommissionen lägga fram förslag – men kommissionen kan vägra*

Unionen skall erkänna och främja en autonom dialog mellan arbetsmarknadens parter

Ombudsmannen

*Utses av parlamentet.
Tar emot, undersöker och rapporterar om klagomål om fall av dålig förvaltning*

Öppenhet och insyn

”så öppet som möjligt”

*Rådets och parlamentets sammanträden skall vara offentliga
(Gäller inte de många arbetsgrupper där besluten i praktiken bereds)*

Rätt till tillgång till handlingar...

3. För att säkerställa enhetligheten och öppenheten i unionens åtgärder skall kommissionen ha omfattande samråd med berörda parter.
4. Minst en miljon unionsmedborgare som kommer från ett betydande antal medlemsstater får uppmana kommissionen att lägga fram lämpliga förslag i frågor där medborgarna anser att det krävs en unionsrättsakt för att genomföra denna konstitution. Bestämmelser om de särskilda förfaranden och villkor som krävs för en sådan framställning till kommissionen skall fastställas i en europeisk lag.

Artikel 47: Arbetsmarknadens parter och den autonoma sociala dialogen

Europeiska unionen skall erkänna och främja arbetsmarknadsparternas betydelse på unionsnivå och ta hänsyn till skillnaderna i de nationella systemen. Den skall underlätta dialogen dem emellan med respekt för deras autonomi.

Artikel 48: Europeiska ombudsmannen

En europeisk ombudsman som skall utses av Europaparlamentet skall ta emot klagomål rörande fall av dålig förvaltning inom unionens institutioner, organ eller myndigheter. Han eller hon skall undersöka och rapportera om dessa. Den europeiska ombudsmannen skall vara fullständigt oavhängig i sin ämbetsutövning.

Artikel 49: Öppenhet och insyn när det gäller överläggningarna inom unionens institutioner

1. För att främja en god förvaltning och säkerställa det civila samhällets deltagande skall unionens institutioner, organ och myndigheter i sin verksamhet i största möjliga utsträckning iakttaga principen om öppenhet.
2. Europaparlamentets sammanträden skall vara offentliga, liksom även ministerrådets sammanträden när lagstiftningsförslag diskuteras och antas.
3. Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt stadgeenliga säte i en medlemsstat skall ha rätt till tillgång till handlingar från unionens institutioner, myndigheter och

...enligt regler som beslutats av parlamentet och rådet (Enligt en ändring från över 200 ledamöter av konventet skulle öppenhet bli den automatiska regeln om inte en två tredjedels majoritet beslutar emot detta)

Varje organ beslutar sina egna regler inom de begränsningar som sätts upp av den ovan nämnda lagen

Personuppgifter

Skydd av personuppgifter

Behandlingen av personuppgifter skall kontrolleras av en oberoende myndighet

Kyrkor

EU skall respektera dessas ställning i enlighet med den nationella lagstiftningen (Konstitutionen tillåter ingen åtskillnad mellan t.ex. kristna, muslimer och ateister)

organ, oberoende av i vilken form dessa handlingar föreligger, enligt villkoren i del III.

4. De allmänna principer och gränser som av skäl som rör allmänna eller enskilda intressen skall styra utövandet av rätten till tillgång till sådana handlingar skall fastställas i en europeisk lag.
5. De institutioner, organ eller myndigheter som avses i punkt 3 skall i sina arbetsordningar fastställa särskilda bestämmelser om tillgång till handlingar i enlighet med den europeiska lag som avses i punkt 4.

Artikel 50: Skydd av personuppgifter

1. Var och en har rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne.
2. Bestämmelser om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter i unionens institutioner, organ och myndigheter och i medlemsstaterna, när de utövar verksamhet som omfattas av unionsrätten, samt om den fria rörligheten för sådana uppgifter skall fastställas i en europeisk lag. En oberoende myndighet skall kontrollera att dessa bestämmelser efterlevs.

Artikel 51: Kyrkors och konfessionslösa organisationers ställning

1. Unionen skall respektera och inte ingripa i kyrkors och religiösa sammanslutningars och samfunds ställning i medlemsstaterna i enlighet med den nationella lagstiftningen.
2. Unionen skall även respektera filosofiska och konfessionslösa

*EU skall föra en dialog
med kyrkorna*

FINANSER

EU:s budget

*Unionens budget skall
innehålla samtliga
inkomster och utgifter*

Balanserad budget

*Regler för utgifter som
tas upp i budgeten skall
fastställas i del III*

*För utgifter krävs både
pengar i budgeten och
en rättsligt bindande
akt*

*Unionen måste vara
säker på att kunna
finansiera de akter som
den antar inom ramen
för dess egna medel*

*Principen om en sund
ekonomisk förvaltning*

*Regler om bekämpning
av bedrägerier*

*Se till att ha
nödvändiga medel för
att nå målen*

organisationers ställning.

3. Unionen skall erkänna deras identitet och deras specifika bidrag och upprätthålla en öppen, överskådlig och regelbunden dialog med dessa kyrkor och organisationer.

AVDELNING VII: UNIONENS FINANSER

Artikel 52: Budgetmässiga och finansiella principer

1. Unionens samtliga inkomster och utgifter skall beräknas för varje budgetår och tas upp i budgeten i enlighet med bestämmelserna i del III.
2. Budgetens inkomster och utgifter skall balansera varandra.
3. De utgifter som tas upp i budgeten skall beviljas för ett budgetår i enlighet med den europeiska lag som avses i artikel III-314.
4. För verkställighet av de utgifter som tas upp i budgeten krävs att en rättsligt bindande akt först antas som ger en rättslig grund för unionens åtgärd och för verkställighet av utgifterna i enlighet med den europeiska lag som avses i artikel III-314. Denna akt skall ha formen av en europeisk lag, en europeisk ramlag, en europeisk förordning eller ett europeiskt beslut.
5. För att budgetdisciplinen skall upprätthållas får unionen inte anta akter som kan medföra betydande verkningar för budgeten, utan att avge en försäkran om att förslaget eller åtgärden kan finansieras inom ramen för unionens egna medel och för den fleråriga finansieringsram som avses i artikel 54.
6. Unionens budget skall genomföras i överensstämmelse med principerna för en sund ekonomisk förvaltning. Medlemsstaterna skall samarbeta med unionen för att säkerställa att de anslag som tagits upp i budgeten används i överensstämmelse med principerna för en sund ekonomisk förvaltning.
7. Unionen och medlemsstaterna skall bekämpa bedrägerier och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen i enlighet med bestämmelserna i artikel III-317.

Artikel 53: Unionens medel

1. Unionen skall se till att den har nödvändiga medel för att nå sina mål och genomföra sin politik.

Finansieras av egna medel

En lag skall fastställa gränserna för unionens medel och kategorierna i budgeten. Lagen skall godkännas av medlemsstaterna

Närmare bestämmelser beslutas genom kvalificerad majoritet i rådet efter parlamentets godkännande

Den fleråriga finansieringsramen skall fastställa de årliga taken för varje utgiftskategori

Rådet fattar beslut efter godkännande av parlamentet som skall fatta beslut med en majoritet av sina ledamöter

Den årliga budgeten skall hållas inom den fleråriga finansieringsramen

Den första fleråriga finansieringsramen skall antas enhälligt, med kvalificerad majoritet från 2017

Parlamentet och rådet skall fastställa unionens

2. Utan att det inverkar på andra inkomster skall unionens budget finansieras helt av egna medel.
3. En europeisk lag utfärdad av ministerrådet skall fastställa gränserna för unionens medel och kan inrätta nya kategorier av medel eller upphäva en befintlig kategori. Denna lag skall inte träda i kraft förrän den har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella regler. Ministerrådet skall besluta enhälligt, efter att ha hört Europaparlamentet.
4. Närmare arrangemang för unionens medel skall fastställas i en europeisk lag utfärdad av ministerrådet. Ministerrådet skall besluta efter Europaparlamentets godkännande.

Artikel 54: Den fleråriga finansieringsramen

1. Syftet med den fleråriga finansieringsramen är att säkerställa en regelbunden utveckling av unionens utgifter inom gränserna för de egna medlen. Ramen skall fastställa beloppen för de årliga taken för åtagandebemyndiganden för varje utgiftskategori i enlighet med bestämmelserna i artikel III-304.
2. Den fleråriga finansieringsramen skall fastställas i en europeisk lag utfärdad av ministerrådet. Ministerrådet skall fatta beslut efter godkännande av Europaparlamentet som skall fatta beslut med en majoritet av sina ledamöter.
3. Unionens årliga budget skall fastställas med iakttagande av den fleråriga finansieringsramen.
4. Ministerrådet skall besluta enhälligt när det antar den första fleråriga finansieringsramen efter det att konstitutionen träder i kraft.

Artikel 55: Unionens budget

Europaparlamentet och ministerrådet skall på förslag av kommissionen och i enlighet med bestämmelserna i artikel III-306 anta den europeiska lag

budget

GRANNLÄNDERNA

*Politik gentemot
grannländerna*

*Avtal mellan EU och
grannländerna
- ömsesidiga rättigheter
och skyldigheter
- gemensamt agerande
- regelbundet samråd*

EU-MEDLEMSKAP

Villkor för medlemskap

*Måste respektera
värdena i artikel 2*

*- skriftlig ansökan till
rådet
- underrätta
Europaparlamentet och
nationella parlament*

Enhälligt beslut i rådet

*Upphävande av
rättigheter*

*Rådet får besluta med
fyra femtedels majoritet
att en medlemsstat klart
riskerar att åsidosätta
unionens värden (lex-
Österrike-klausulen)*

som fastställer unionens årliga budget.

AVDELNING VIII: UNIONEN OCH DESS NÄRMASTE OMVÄRLD

Artikel 56: Unionen och dess närmaste omvärld

1. Unionen skall utveckla särskilda förbindelser med närbelägna stater i syfte att upprätta ett område med välstånd och god grannsämja som grundar sig på unionens värderingar och utmärks av nära och fredliga förbindelser som bygger på samarbete.
2. För att genomföra detta får unionen ingå och genomföra särskilda avtal med de berörda länderna enligt bestämmelserna i artikel III-222. Dessa avtal kan innebära ömsesidiga rättigheter och skyldigheter och möjligheten att genomföra åtgärder gemensamt. Genomförandet av dem skall omfattas av regelbundet samråd.

AVDELNING IX: MEDLEMSKAP I UNIONEN

Artikel 57: Villkor för medlemskap och förfarande för anslutning till unionen

1. Unionen skall vara öppen för alla europeiska stater som respekterar de värden som avses i artikel 2 och förbinder sig att gemensamt främja dem.
2. Varje europeisk stat som önskar bli medlem av unionen får ställa sin ansökan till ministerrådet. Europaparlamentet och medlemsstaternas nationella parlament skall underrättas om denna ansökan. Ministerrådet skall besluta enhälligt efter att ha hört kommissionen och efter godkännande av Europaparlamentet. Villkoren för att upptas som medlem skall fastställas i ett avtal mellan medlemsstaterna och den ansökande staten. Detta avtal skall ratificeras av samtliga avtalslutande stater i överensstämmelse med deras konstitutionella bestämmelser.

Artikel 58: Tillfälligt upphävande av rättigheterna till medlemskap i unionen

1. Ministerrådet får på motiverat förslag från en tredjedel av medlemsstaterna, från Europaparlamentet eller från kommissionen och efter Europaparlamentets godkännande, med en majoritet på fyra femtedelar av sina medlemmar, anta ett europeiskt beslut som slår fast att det finns en klar risk för att en medlemsstat allvarligt åsidosätter de värden som anges i artikel 2. Innan detta slås fast skall

Regelbunden kontroll

Europeiska rådet får enhälligt besluta att en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter unionens värden. Parlamentets godkännande krävs

Rådet får med kvalificerad majoritet besluta att upphäva vissa rättigheter för medlemsstaten, bl.a. dess rösträtt

Medlemsstaten skall fortsätta att vara bunden av sina skyldigheter

Åtgärderna kan återkallas genom beslut med kvalificerad majoritet

Ingen röst från den berörda medlemsstaten. Nedlagda röster räknas inte

För parlamentets godkännande krävs två tredjedels majoritet och en majoritet av dess ledamöter

ministerrådet höra den berörda medlemsstaten och får enligt samma förfarande framföra rekommendationer till denna stat.

Ministerrådet skall regelbundet kontrollera om de skäl som har lett till ett sådant fastslående fortfarande äger giltighet.

2. Europeiska rådet får på förslag från en tredjedel av medlemsstaterna eller från kommissionen och efter Europaparlamentets godkännande, samt efter att ha uppmanat medlemsstaten att framföra sina synpunkter i frågan, enhälligt anta ett europeiskt beslut som slår fast att en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter värden som anges i artikel 2.

3. När detta har fastslagits enligt punkt 2, får ministerrådet, som skall besluta med kvalificerad majoritet, anta ett europeiskt beslut som tillfälligt upphäver vissa av de rättigheter som den ifrågavarande medlemsstaten har till följd av tillämpningen av konstitutionen, inbegripet medlemsstatens rösträtt i ministerrådet. Ministerrådet skall därvid beakta de möjliga följderna som ett sådant tillfälligt upphävande kan få för fysiska och juridiska personers rättigheter och skyldigheter.

Denna medlemsstat skall under alla omständigheter fortsätta att vara bunden av sina skyldigheter enligt konstitutionen.

4. Ministerrådet får senare med kvalificerad majoritet anta ett europeiskt beslut om ändring eller återkallande av de åtgärder som har vidtagits enligt punkt 3, när den situation som ledde till att åtgärderna infördes har förändrats.
5. Vid tillämpningen av denna artikel skall ministerrådet fatta beslut utan att beakta rösten från den ifrågavarande medlemsstaten. Att personligen närvarande eller företrädde medlemmar avstår från att rösta hindrar inte att sådana beslut som avses i punkt 2 antas.

Denna punkt skall också tillämpas om rösträtt i enlighet med punkt 3 tillfälligt inte får utövas.

6. Vid tillämpningen av punkterna 1 och 2 skall Europaparlamentet fatta beslut med två tredjedelar av de avgivna rösterna, vilka skall representera majoriteten av dess ledamöter.

Utträde

Varje medlemsstat får besluta att lämna unionen

*Avtal om utträde mellan rådet och medlemsstaten
- kvalificerad majoritet i rådet samt parlamentets godkännande
- den utträdande staten skall inte delta i överläggningarna*

En stat kan utträda efter två år även om inget avtal kommer till stånd

Återanslutning som för nya medlemmar

Artikel 59: Frivilligt utträde ur unionen

1. Varje medlemsstat får i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser besluta att utträda ur Europeiska unionen.
2. Den medlemsstat som beslutar att utträda skall anmäla sin avsikt till Europeiska rådet, som skall behandla en sådan anmälan. Mot bakgrund av Europeiska rådets riktlinjer skall unionen förhandla fram och ingå ett avtal med denna stat där villkoren för dess utträde fastställs, med beaktande av ramen för dess framtida förbindelser med unionen. Detta avtal skall ingås på unionens vägnar av ministerrådet som skall besluta med kvalificerad majoritet efter Europaparlamentets godkännande.

Företrädaren för den medlemsstat som utträder skall varken delta i de överläggningar eller i de beslut i Europeiska rådet eller ministerrådet som rör den staten.
3. Denna konstitution skall upphöra att vara tillämplig på den berörda staten från och med den dag då avtalet om utträde träder i kraft eller, om det inte finns något sådant avtal, två år efter den anmälan som avses i punkt 2, om inte Europeiska rådet i samförstånd med den berörda medlemsstaten beslutar att förlänga denna tidsfrist.
4. Om den stat som utträtt ur unionen begär att på nytt få ansluta sig skall denna begäran omfattas av förfarandet i artikel 57.

EUROPEISKA UNIONENS STADGA OM DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA

INGRESS

*Unionens värden och
mål*

Europas folk har mellan sig skapat en allt fastare sammanslutning och har beslutat att dela en fredlig framtid på grundval av gemensamma värden.

I medvetande om sitt andliga och etiska arv bygger unionen på de odelbara och universella värdena människans värdighet, frihet, jämlikhet och solidaritet samt på den demokratiska principen och rättsstatsprincipen. Den sätter människan i centrum för sin verksamhet genom att inrätta ett unionsmedborgarskap och skapa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

Unionen skall bidra till bevarandet och utvecklingen av dessa gemensamma värden med respekt för mångfalden i Europas folks kultur och traditioner samt för medlemsstaternas nationella identitet och organisering av sina offentliga myndigheter på nationell, regional och lokal nivå; den skall söka främja en balanserad och hållbar utveckling och skall trygga fri rörlighet för personer, varor, tjänster och kapital samt etableringsfrihet.

Det är därför nödvändigt att stärka skyddet av de grundläggande rättigheterna mot bakgrund av samhällsutvecklingen, de sociala framstegen och den vetenskapliga och tekniska utvecklingen, genom att göra dem mer synliga i en stadga.

*Går ut på att stärka
skyddet av de
grundläggande
rättigheterna*

Med beaktande av unionens behörighet och uppgifter samt subsidiaritetsprincipen bekräftas i denna stadga de rättigheter som har sin grund särskilt i medlemsstaternas gemensamma författningstraditioner och internationella förpliktelser, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, unionens och Europarådets sociala stadgor samt rättspraxis vid Europeiska unionens domstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. I detta sammanhang kommer stadgan att tolkas av unionens och medlemsstaternas domstolar, med vederbörlig hänsyn till de förklaringar som fastställdes under ledning av presidiet för det konvent som utarbetade stadgan.

Åtnjutandet av dessa rättigheter medför ansvar och skyldigheter mot andra människor, mot mänskligheten och mot kommande generationer.

Europeiska unionen erkänner därför de rättigheter, friheter och principer som anges nedan.

AVDELNING I: VÄRDIGHET

*Respektera och skydda
människans värdighet*

*Rätt till liv
(Kontroversiell fråga:
gäller detta även
abort?)*

Inget dödsstraff

Respekt för

*- fysisk och mental
integritet*

Inom medicin:

*- samtycke från
personen*

- inget urval av

*människor enligt
rashygieniska metoder*

*- ingen ekonomisk
vinning av*

människokroppen

- ingen reproduktiv

kloning av människor

*Ingen tortyr eller
förnedrande behandling*

- Inget slaveri

- Inget tvångsarbete

- Ingen människohandel

Rätt till

Rätt till:

- frihet och säkerhet

Artikel II-1: Människans värdighet

Människans värdighet är okränkbar. Den skall respekteras och skyddas.

Artikel II-2: Rätt till liv

1. Var och en har rätt till liv.
2. Ingen får dömas till döden eller avrättas.

Artikel II-3: Människans rätt till integritet

1. Var och en har rätt till fysisk och mental integritet.
2. Inom medicin och biologi skall i synnerhet följande respekteras:
 - a) Den berörda personens fria och informerade samtycke, på de villkor som föreskrivs i lag.
 - b) Förbud mot rashygieniska metoder, i synnerhet sådana som syftar till urval av människor.
 - c) Förbud mot att låta människokroppen och dess delar i sig utgöra en källa till ekonomisk vinning.
 - d) Förbud mot reproduktiv kloning av människor.

Artikel II-4: Förbud mot tortyr och omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling

Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling.

Artikel II-5: Förbud mot slaveri och tvångsarbete

1. Ingen får hållas i slaveri eller trälldom.
2. Ingen får tvingas att utföra tvångsarbete eller annat påtvingat arbete.
3. Människohandel skall vara förbjuden.

AVDELNING II: FRIHETER

Artikel II-6: Rätt till frihet och säkerhet

Var och en har rätt till frihet och säkerhet.

*- respekt för privatliv
och familjeliv, bostad
och kommunikationer*

Artikel II-7: Respekt för privatlivet och familjelivet

Var och en har rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer.

*- skydd av
personuppgifter*

Artikel II-8: Skydd av personuppgifter

1. Var och en har rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne.
2. Dessa uppgifter skall behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få rättelse av dem.
3. En oberoende myndighet skall kontrollera att dessa regler efterlevs.

*- obegränsad rätt att få
tillgång till sina
personuppgifter*

Oberoende kontroll

Artikel II-9: Rätt att ingå äktenskap och rätt att bilda familj

*Äktenskap skall skyddas
av nationell lag*

Rätten att ingå äktenskap och rätten att bilda familj skall garanteras enligt de nationella lagar som reglerar utövandet av dessa rättigheter.

Friheter:

- tankefrihet

-samvetsfrihet

- religionsfrihet

- rätt att vapenvägra

Artikel II-10: Tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet

1. Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller övertygelse och frihet att ensam eller i gemenskap med andra, offentligt eller enskilt, utöva sin religion eller övertygelse genom gudstjänst, undervisning, sedvänjor och ritualer.
2. Rätten till vapenvägran skall erkännas enligt de nationella lagar som reglerar utövandet av denna rättighet.

Friheter:

- yttrandefrihet

*- frihet att ta emot och
sprida information
- mediernas mångfald*

Artikel II-11: Yttrandefrihet och informationsfrihet

1. Var och en har rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser.
2. Mediernas frihet och mångfald skall respekteras.

- mötesfrihet

- föreningsfrihet

Artikel II-12: Mötes- och föreningsfrihet

1. Var och en har rätt till frihet att delta i fredliga sammankomster samt till föreningsfrihet på alla nivåer, särskilt på det politiska, fackliga och

- fackföreningar

*- politiska partier på
unionsnivå*

Frihet för:

- konsten

- vetenskapen

Rätt till:

- utbildning

*-gratis om den är
obligatorisk*

*Föräldrar har inom
gränserna i den
nationella
lagstiftningen rätt att
bestämma om sina
barns utbildning*

Frihet:

- att arbeta

*- att röra sig fritt, söka
arbete, arbeta, etablera
sig och tillhandahålla
tjänster*

*- medborgare i tredje
land skall ha samma
arbetsvillkor som
unionsmedborgarna*

*Bedriva
näringsverksamhet*

Egendom

medborgerliga området, vilket innebär rätten för var och en att bilda och ansluta sig till fackföreningar för att skydda sina intressen.

2. De politiska partierna på unionsnivå skall bidra till att unionsmedborgarnas politiska vilja kommer till uttryck.

Artikel II-13: Frihet för konsten och vetenskapen

Konsten och den vetenskapliga forskningen skall vara fria. Den akademiska friheten skall respekteras.

Artikel II-14: Rätt till utbildning

1. Var och en har rätt till utbildning och till tillträde till yrkesutbildning och fortbildning.
2. Denna rätt innefattar möjligheten att kostnadsfritt följa den obligatoriska undervisningen.
3. Friheten att inrätta undervisningsanstalter med iakttagande av de demokratiska principerna och föräldrars rätt att tillförsäkra sina barn sådan utbildning och undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa, filosofiska och pedagogiska övertygelse skall respekteras enligt de nationella lagar som reglerar utövandet av dessa rättigheter.

Artikel II-15: Fritt yrkesval och rätt att arbeta

1. Var och en har rätt att arbeta och utöva ett fritt valt eller accepterat yrke.
2. Varje unionsmedborgare har rätt att söka arbete, arbeta, etablera sig samt tillhandahålla tjänster i varje medlemsstat.
3. De medborgare i tredje land som har tillstånd att arbeta på medlemsstaternas territorium har rätt till samma arbetsvillkor som unionsmedborgarna.

Artikel II-16: Näringsfrihet

Näringsfriheten skall erkännas i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.

Artikel II-17: Rätt till egendom

*Rätt att äga, använda
och förfoga över
egendom*

*En person som berövas
sin egendom måste få
rättmätig ersättning*

*Skydd av immateriell
egendom*

Asyl:

*Unionen respekterar
Genèvekonventionen
om flyktingar*

*- avlägsnande,
utvisning och utlämning*

*- inga kollektiva
utvisningar*

*- ingen utvisning om det
finns risk för tortyr eller
dödsstraff*

Jämlikhetsprincipen

*Ingen diskriminering på
grund av:*

- kön

- ras

- hudfärg

*- etniskt eller socialt
ursprung*

- genetiska särdrag

- språk

*- religion eller
övertygelse*

1. Var och en har rätt att besitta lagligen förvärvad egendom, att nyttja den, att förfoga över den och att testamentera bort den. Ingen får berövas sin egendom utom då samhällsnyttan kräver det, i de fall och under de förutsättningar som föreskrivs i lag och mot rättmätig ersättning för sin förlust i rätt tid. Nyttjandet av egendomen får regleras i lag om det är nödvändigt för allmänna samhällsintressen.
2. Immateriell egendom skall vara skyddad.

Artikel II-18: Rätt till asyl

Rätten till asyl skall garanteras med iakttagande av reglerna i Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 och protokollet av den 31 januari 1967 om flyktingars rättsliga ställning och i enlighet med konstitutionen.

Artikel II-19: Skydd vid avlägsnande, utvisning och utlämning

1. Kollektiva utvisningar skall vara förbjudna.
2. Ingen får avlägsnas, utvisas eller utlämnas till en stat där han eller hon löper en allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller andra former av omänsklig eller förnedrande bestraffning eller behandling.

AVDELNING III: JÄMLIKHET

Artikel II-20: Likhet inför lagen

Alla människor är lika inför lagen.

Artikel II-21: Icke-diskriminering

1. All diskriminering på grund av bland annat kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning skall vara förbjuden.

*- politisk åskådning
- tillhörighet till
nationell minoritet
- förmögenhet
- börd
- funktionshinder
- ålder
- sexuell läggning*

- nationalitet

*Respekt för kulturell,
religiös och språklig
mångfald*

*Jämställdhet mellan
kvinnor och män*

*Särskilda förmåner för
det
underrepresenterade
könet är tillåtna*

Skydd av barn

*Skall fritt kunna
uttrycka sin åsikter
vilka skall beaktas*

*Barnets bästa skall
komma i främsta
rummet*

*Rätt att ha kontakt med
båda föräldrarna*

Äldres rättigheter:

*Ett värdigt och
oberoende liv*

2. Inom tillämpningsområdet för konstitutionen, och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i denna, skall all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden.

Artikel II-22: Kulturell, religiös och språklig mångfald

Unionen skall respektera den kulturella, religiösa och språkliga mångfalden.

Artikel II-23: Jämställdhet mellan kvinnor och män

Jämställdhet mellan kvinnor och män skall säkerställas på alla områden, inbegripet i fråga om anställning, arbete och lön.

Principen om jämställdhet utgör inget hinder för att behålla eller vidta åtgärder som innebär särskilda förmåner för det underrepresenterade könet.

Artikel II-24: Barnets rättigheter

1. Barn har rätt till det skydd och den omvårdnad som behövs för deras välfärd. De skall fritt kunna uttrycka sina åsikter. Dessa åsikter skall beaktas i frågor som rör barnen i förhållande till deras ålder och mognad.
2. Vid alla åtgärder som rör barn, oavsett om de vidtas av offentliga myndigheter eller privata institutioner, skall barnets bästa komma i främsta rummet.
3. Varje barn har rätt att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till och direkta kontakter med båda föräldrarna, utom då detta strider mot barnets bästa.

Artikel II-25: Äldres rättigheter

Unionen erkänner och respekterar rätten för äldre att leva ett värdigt och oberoende liv och att delta i det sociala och kulturella livet.

Funktionshindrade

*Rätt att integreras i det
normala samhällslivet*

Solidaritet

*Arbetstagares rätt till
information och samråd*

*Kollektiva
förhandlingar
Strejkrätt*

Arbetsförmedling

*Skydd mot uppsägning
utan saklig grund*

Arbetsförhållanden

*Garanterar
arbetstagarnas hälsa,
säkerhet och värdighet*

*Viloperioder och betald
semester*

*Barnarbete
Minimiålder för
anställning samma som
minimiåldern för att
sluta skolan*

Skydda barn mot

Artikel II-26: Integrering av personer med funktionshinder

Unionen erkänner och respekterar rätten för personer med funktionshinder att få del av åtgärder som syftar till att säkerställa deras oberoende, sociala och yrkesmässiga integrering och deltagande i samhällslivet.

AVDELNING IV: SOLIDARITET

Artikel II-27: Arbetstagares rätt till information och samråd inom företaget

Arbetstagarna eller deras representanter skall på lämpliga nivåer garanteras rätt till information och samråd vid lämplig tidpunkt, i de fall och på de villkor som föreskrivs i unionsrätten och i nationell lagstiftning och praxis.

Artikel II-28: Förhandlingsrätt och rätt till kollektiva åtgärder

Arbetstagare och arbetsgivare, eller deras respektive organisationer, har i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis rätt att förhandla och ingå kollektivavtal på lämpliga nivåer och att i händelse av intressekonflikter tillgripa kollektiva åtgärder för att försvara sina intressen, inbegripet strejk.

Artikel II-29: Rätt till tillgång till arbetsförmedlingar

Var och en har rätt till tillgång till kostnadsfri arbetsförmedling.

Artikel II-30: Skydd mot uppsägning utan saklig grund

Varje arbetstagare har rätt till skydd mot uppsägning utan saklig grund, i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.

Artikel II-31: Rättvisa arbetsförhållanden

1. Varje arbetstagare har rätt till hälsosamma, säkra och värdiga arbetsförhållanden.
2. Varje arbetstagare har rätt till en begränsning av den maximala arbetstiden samt till dygns- och veckovila och årlig betald semester.

Artikel II-32: Förbud mot barnarbete och skydd av ungdomar i arbetslivet

Barnarbete är förbjudet. Minimiåldern för att ta anställning får inte vara lägre än den ålder vid vilken skolplikten upphör, utan att det påverkar tillämpningen av sådana regler som kan vara mer fördelaktiga för ungdomar och med förbehåll för begränsade undantag.

De ungdomar som har anställning skall åtnjuta arbetsvillkor som är

ekonomiskt utnyttjande

anpassade till deras ålder samt skyddas mot ekonomiskt utnyttjande och mot allt arbete som kan vara till skada för deras säkerhet, deras hälsa, deras fysiska, mentala, moraliska eller sociala utveckling eller äventyra deras utbildning.

Skydd av familjen

*- skydd mot uppsägning
vid graviditet
- betald mödraledighet
- föräldraledighet för
båda föräldrarna efter
födelse eller adoption*

Artikel II-33: Familjeliv och yrkesliv

1. Skyddet av familjen på det rättsliga, ekonomiska och sociala planet skall säkerställas.
2. För att kunna förena familjeliv och yrkesliv skall varje arbetstagare ha rätt till skydd mot uppsägning på varje grund som står i samband med moderskap samt rätt till betald mödraledighet och till föräldraledighet efter ett barns födelse eller adoption.

*Sociala trygghetssystem
inom ramen för
unionsrätten*

Rätt till social trygghet

*Rätt till socialbidrag
och bostadsbidrag för
alla som saknar
tillräckliga medel*

Artikel II-34: Social trygghet och socialbidrag

1. Unionen skall erkänna och respektera rätten till tillgång till social trygghet och sociala förmåner som garanterar skydd i sådana fall som moderskap, sjukdom, olyckor i arbetet, omsorgsbehov eller ålderdom samt vid arbetslöshet i enlighet med närmare bestämmelser i unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.
2. Var och en som är bosatt och förflyttar sig lagligt inom unionen har rätt till social trygghet och sociala förmåner i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.
3. I syfte att bekämpa social utslagning och fattigdom skall unionen erkänna och respektera rätten till socialbidrag och till bostadsbidrag som, i enlighet med närmare bestämmelser i unionsrätten samt i nationell lagstiftning och praxis, är avsedda att trygga en värdig tillvaro för alla dem som saknar tillräckliga medel.

*Rätt till hälso- och
sjukvård*

Hög hälsoskyddsnivå

Artikel II-35: Hälsoskydd

Var och en har rätt till tillgång till förebyggande hälsovård och till medicinsk vård på de villkor som fastställs i nationell lagstiftning och praxis. En hög hälsoskyddsnivå för människor skall säkerställas vid utformning och genomförande av all unionspolitik och alla unionsåtgärder.

*Tillgång till tjänster av
allmänt ekonomiskt
intresse inom ramen för
unionsrätten*

Artikel II-36: Tillgång till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

Unionen skall för att främja social och territoriell sammanhållning i unionen erkänna och respektera den tillgång till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som föreskrivs i nationell lagstiftning och praxis i enlighet med konstitutionen.

Miljö

*En hög nivå på
miljöskyddet, inte
"högsta"
miljöskyddsnivå*

Artikel II-37: Miljöskydd

En hög nivå i fråga om miljöskydd och förbättring av miljöns kvalitet skall integreras i unionens politik och tryggas i enlighet med principen om hållbar utveckling.

*Hög nivå på
konsumentskyddet, inte
"högsta"
konsumentskyddsnivå*

Artikel II-38: Konsumentskydd

En hög nivå i fråga om konsumentskydd skall tryggas i unionens politik.

AVDELNING V: MEDBORGARNAS RÄTTIGHETER

Artikel II-39: Rösträtt och valbarhet till Europaparlamentet

*Rösträtt och valbarhet
vid val till
Europaparlamentet i
det land där man bor*

1. Varje unionsmedborgare skall ha rösträtt och vara valbar vid val till Europaparlamentet i den medlemsstat där han eller hon är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten.
2. Ledamöterna i Europaparlamentet skall väljas genom allmänna direkta, fria och hemliga val.

Direkta och hemliga val

*Rösträtt och valbarhet i
kommunala val – men
ännu inte i riksdagsval*

Artikel II-40: Rösträtt och valbarhet i kommunala val

Varje unionsmedborgare skall ha rösträtt och vara valbar i kommunala val i den medlemsstat där han eller hon är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten.

God förvaltning

*Medborgarnas
angelägenheter skall
behandlas opartiskt,
rättvist och inom skälig
tid*

Artikel II-41: Rätt till god förvaltning

1. Var och en har rätt att få sina angelägenheter behandlade opartiskt, rättvist och inom skälig tid av unionens institutioner, organ och myndigheter.
2. Denna rättighet innebär bl.a. att
 - a) var och en har rätt att bli hörd innan en enskild åtgärd som skulle beröra honom eller henne negativt vidtas mot honom eller henne,
 - b) var och en skall ha tillgång till de akter som berör honom eller

*Rättigheterna innebär
bl.a.:
-rätt att bli hörd*

- rätt att få tillgång till

akter

henne, med förbehåll för berättigade intressen vad avser sekretess, tystnadsplikt och affärshemlighet,

- rätt att få veta skälen till beslut

c) förvaltningen är skyldig att motivera sina beslut.

Rätt till ersättning för skador som orsakats av unionen

3. Var och en har rätt att få ersättning av unionen för skador som har orsakats av dess institutioner eller dess tjänstemän under deras tjänsteutövning, enligt de allmänna gemensamma principerna i medlemsstaternas lagstiftning.

Rätt att vända sig till institutionerna på något av konstitutionens språk och få svar på samma språk

4. Var och en skall kunna vända sig till unionens institutioner på något av konstitutionens språk och skall få svar på samma språk.

Tillgång till handlingar

Artikel II-42: Rätt till tillgång till handlingar

(men bara om unionsrätten tillåter det)

Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt till tillgång till de handlingar som utfärdas av unionens institutioner, organ och myndigheter, oavsett i vilken form de framställts.

Ombudsmannen

Artikel II-43: Europeiska ombudsmannen

- undersöker fall av administrativa missförhållanden (se också artikel I-48 om ombudsmannen i del I)

Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt att vända sig till Europeiska ombudsman vid missförhållanden i unionsinstitutionernas, unionsorganens eller unionsmyndigheternas verksamhet, med undantag för Europeiska domstolen och den allmänna underrätten då dessa utövar sina domstolsfunktioner.

*Framställningar till Europaparlamentet
Unionsmedborgarna har rätt att göra framställningar*

Artikel II-44: Rätt att göra framställningar

Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt att göra framställningar till Europaparlamentet.

Rätt att röra sig och uppehålla sig fritt

Artikel II-45: Rörelse- och uppehållsfrihet

1. Varje unionsmedborgare har rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.

Medborgare i tredje land som bor i unionen

2. Rörelse- och uppehållsfrihet kan i enlighet med konstitutionen medges medborgare i tredje land som är lagligen bosatta inom en medlemsstats

kan få samma rätt

territorium.

Artikel II-46: Diplomatskt och konsulärt skydd

*Rätt till skydd av alla
medlemsstaters
diplomatiska eller
konsulära myndigheter*

Varje unionsmedborgare har inom ett tredje lands territorium, där den medlemsstat i vilken han eller hon är medborgare inte är representerad, rätt till skydd av varje medlemsstats diplomatiska eller konsulära myndigheter, på samma villkor som medborgarna i den staten.

AVDELNING VI: RÄTTSKIPNING

Artikel II-47: Rätt till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol

*Effektiva rättsmedel, en
rättsvis rättegång om de
friheter som garanteras
av unionen åsidosätts*

Var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts har rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, med beaktande av de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Var och en har rätt att inom skälig tid få sin sak prövad i en rättvis och offentlig rättegång och inför en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag. Var och en skall ha möjlighet att erhålla rådgivning, låta sig försvaras och företrädas.

Rättshjälp skall ges till personer som inte har tillräckliga medel, om denna hjälp är nödvändig för att ge dem en effektiv möjlighet att få sin sak prövad inför domstol.

Artikel II-48: Presumtion för oskuld och rätten till försvar

Presumtion för oskuld

1. Var och en som har blivit anklagad för en lagöverträdelse skall betraktas som oskyldig till dess att hans eller hennes skuld lagligen fastställts.
2. Var och en som har blivit anklagad för en lagöverträdelse skall garanteras respekt för rätten till försvar.

Rätt till försvar

Laglighetsprincipen

Artikel II-49: Principerna om laglighet och proportionalitet i fråga om brott och straff

Inget retroaktivt ansvar

1. Ingen får fällas till ansvar för någon gärning eller underlåtenhet som vid den tidpunkt då den begicks inte utgjorde en lagöverträdelse enligt nationell eller internationell rätt. Inte heller får ett strängare straff utmätas än som var tillämpligt vid den tidpunkt då lagöverträdelsen begicks. Om efter lagöverträdelsens begående ny lag stiftas som föreskriver ett lindrigare straff skall detta tillämpas.

*Gäller inte i fall som
styrs av allmänna*

2. Denna artikel skall inte hindra lagföring och bestraffning av den som har gjort sig skyldig till en handling eller underlåtenhet som vid den

principer

*Straff i proportion till
överträdelsen*

*Kan bara straffas en
gång
Inte dömas på nytt för
ett brott*

Tillämpningsområde:

*Stadgan gäller för
unionens institutioner,
organ och myndigheter
och för
medlemsstaterna när de
tillämpar unionsrätten*

*Stadgan ändrar inte
unionens befogenheter,
inte heller medför den
några nya befogenheter
för unionen*

*Begränsningar av de
grundläggande
rättigheterna tillåts
bara om de är i
unionens allmänna
intresse och föreskrivs i
lag*

*Rättigheterna skall
utövas inom ramen för
fördragen*

tidpunkt då den begicks var brottslig enligt de allmänna principer som erkänns av alla nationer.

3. Straffets stränghet bör inte vara oproportionerlig i förhållande till lagöverträdelsen.

Artikel II-50: Rätt att inte bli dömd eller straffad två gånger för samma brott

Ingen får lagföras eller straffas på nytt för en lagöverträdelse för vilken han eller hon redan har blivit frikänd eller dömd i unionen genom en lagakraftvunnen brottmålsdom i enlighet med lagen.

AVDELNING VII: ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM TOLKNING OCH TILLÄMPNING AV STADGAN

Artikel II-51: Tillämpningsområde

1. Bestämmelserna i denna stadga riktar sig, med beaktande av subsidiaritetsprincipen, till unionens institutioner, organ och myndigheter samt till medlemsstaterna endast när dessa tillämpar unionsrätten. Institutionerna, organen och medlemsstaterna skall därför respektera rättigheterna, iakttå principerna och främja tillämpningen av dem i enlighet med sina respektive befogenheter och under iakttagande av gränserna för unionens befogenheter enligt andra delar av konstitutionen.
2. Denna stadga innebär inte någon utvidgning av tillämpningsområdet för unionsrätten utanför unionens befogenheter, medför varken någon ny befogenhet eller någon ny uppgift för unionen och ändrar heller inte de befogenheter och uppgifter som fastställs i andra delar av konstitutionen.

Artikel II-52: Rättigheternas och principernas räckvidd och tolkning

1. Varje begränsning i utövningen av de rättigheter och friheter som erkänns i denna stadga skall vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter.
2. De rättigheter som erkänns i denna stadga för vilka bestämmelser återfinns i andra delar i konstitutionen skall utövas på de villkor och inom de gränser som fastställs i dessa.

Skall tolkas på grundval av konventionen om de mänskliga rättigheterna – men unionen kan ge ett mera långtgående skydd

Skall tolkas i samstämmighet med medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner

Principerna får genomföras av unionen Lagligheten hos unionens rättsakter får prövas i domstolen

Nationella lagar och praxis skall beaktas fullt ut

Stadgan får bara tolkas så att den höjer nivån på skyddet av de mänskliga rättigheterna

Ingen rätt att bedriva verksamhet som syftar till att avskaffa de rättigheter och friheter som garanteras av stadgan

3. I den mån som denna stadga omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna skall de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. Denna bestämmelse hindrar inte unionsrätten från att tillförsäkra ett mer långtgående skydd.
4. I den mån som grundläggande rättigheter enligt medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner erkänns i denna stadga, skall rättigheterna tolkas i samstämmighet med dessa traditioner.
5. De bestämmelser i denna stadga som innehåller principer får genomföras genom rättsakter och verkställighetsakter som antas av unionens institutioner och organ, och genom medlemsstaternas akter när de vid utövandet av sina respektive befogenheter genomför unionsrätten. De får endast prövas i domstol med avseende på tolkningen av dem och avgöranden om deras laglighet.
6. Nationella lagar och nationell praxis som anges i denna stadga skall beaktas fullt ut.

Artikel II-53: Skyddsnivå

Ingen bestämmelse i denna stadga får tolkas som att den inskränker eller inkräktar på de mänskliga rättigheter och grundläggande friheter som inom respektive tillämpningsområde erkänns i unionsrätten, internationell rätt och de internationella konventioner i vilka unionen eller samtliga medlemsstaterna är parter, särskilt Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, samt i medlemsstaternas författningar.

Artikel II-54: Förbud mot missbruk av rättigheter

Ingen bestämmelse i denna stadga får tolkas som att den medför rätt att bedriva verksamhet eller utföra handlingar som syftar till att sätta ur spel någon av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan eller att inskränka dem i större utsträckning än vad som medges i stadgan.

SLUTBESTÄMMELSER

**DEL IV
ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER**

Upphävande av de föregående fördragen

Artikel IV-1 (f.d. artikel A)
Upphävande av tidigare fördrag

Alla tidigare fördrag upphävs, inklusive de protokoll som inte återfinns i konstitutionen

Vid ikraftträdandet av Fördraget om upprättande av konstitutionen upphävs Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Fördraget om Europeiska unionen samt de akter och fördrag om komplettering eller ändring av dessa som återfinns i det protokoll som är fogat till Fördraget om upprättandet av konstitutionen.

Rättslig kontinuitet

Artikel IV-2 (f.d. artikel B)
Rättslig kontinuitet i förhållande till Europeiska gemenskapen och Europeiska unionen

Alla rättigheter och skyldigheter fortsätter att gälla om de inte står i strid med denna nya heltäckande konstitution

Europeiska unionen skall överta Europeiska gemenskapernas och unionens alla rättigheter och skyldigheter, oavsett om dessa är interna eller är resultatet av internationella avtal, som har uppstått före ikraftträdandet av Fördraget om upprättandet av konstitutionen i enlighet med tidigare fördrag, protokoll och akter, inbegripet gemenskapernas och unionens alla tillgångar och skulder samt deras arkiv.

Rättspraxis bibehålls

Bestämmelserna i de av unionsinstitutionernas akter som antagits i enlighet med de fördrag och akter som omnämns i första stycket skall fortfarande vara i kraft i enlighet med villkoren i det protokoll som är fogat till Fördraget om upprättandet av konstitutionen. Rättspraxis i Europeiska gemenskapernas domstol skall även i fortsättningen vara tolkningskälla för unionsrätten.

Territoriell tillämpning

Artikel IV-3 (f.d. artikel C)
Område för territoriell tillämpning

Alla medlemsstater

1. Fördraget om upprättandet av konstitutionen skall gälla för Konungariket Belgien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Irland, Republiken Italien, Storhertigdömet Luxemburg, Konungariket Nederländerna, Republiken Österrike, Republiken Portugal, Republiken Finland, Konungariket Sverige, Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt ...

*De franska
utomeuropeiska
departementen,
Azorerna, Madeira
Kanarieöarna*

Associering

*Förenade kungarikets
utomeuropeiska länder
omfattas inte*

*Skall tillämpas på de
europeiska territorier
som företräds av
unionen i utrikes
angelägenheter*

Åland

*Skall inte tillämpas på
Färöarna (eller
Grönland som inte är
ett europeiskt
territorium)*

*Skall inte tillämpas på
Förenade kungarikets
basområden på Cypern*

*Skall delvis tillämpas
på Kanalöarna och Isle
of Man*

Regionala unioner

*Unionen mellan
Belgien, Luxemburg
och Nederländerna är
tillåten,*

2. Fördraget om upprättande av konstitutionen skall gälla för de franska utomeuropeiska departementen, Azorerna, Madeira och Kanarieöarna i enlighet med artikel III-326 i den tredje delen.
3. De utomeuropeiska länder och territorier som anges i [bilaga II till EG-fördraget] skall omfattas av den särskilda associeringsordning som fastställs i [den fjärde delen av EG-fördraget] delen av Fördraget om upprättande av konstitutionen.

Fördraget om upprättande av konstitutionen skall inte tillämpas på de utomeuropeiska länder och territorier som har särskilda förbindelser med Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland och som inte har tagits med i ovan nämnda förteckning.
4. Fördraget om upprättande av konstitutionen skall tillämpas på de europeiska territorier vilkas utrikes angelägenheter omhändertas av en medlemsstat.
5. Fördraget om upprättande av konstitutionen skall omfatta Åland i enlighet med bestämmelserna i protokoll nr 2 i akten om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning.⁶ Utan hinder av föregående punkter skall följande gälla:
 - a) Fördraget om upprättande av konstitutionen skall inte tillämpas på Färöarna.
 - b) Fördraget om upprättande av konstitutionen skall inte tillämpas på Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden på Cypern.
 - c) Fördraget om upprättande av konstitutionen skall tillämpas på Kanalöarna och Isle of Man endast i den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa genomförandet av den ordning för dessa öar som anges i det fördrag om anslutning av nya medlemsstater till Europeiska ekonomiska gemenskapen och till Europeiska atomenergigemenskapen som undertecknats den 22 januari 1972.

Artikel IV-4 (f.d. artikel D)

Regionala unioner

Fördraget om upprättande av konstitutionen skall inte hindra förekomsten och genomförandet av de regionala unionerna mellan Belgien och Luxemburg samt mellan Belgien, Luxemburg och Nederländerna, i den mån syftena med dessa regionala unioner inte uppnås genom tillämpning

*Ingen hänvisning till
den nordiska unionen*

Protokoll

*Gamla protokoll
försvinner om de inte
återfinns här*

Ändringar av fördraget

*Medlemsstaterna,
Europaparlamentet och
kommissionen får ta
initiativ till ändringar*

*Europeiska rådet skall
besluta med enkel
majoritet ifall ett
konvent skall
sammankallas*

Konventet skall granska

*Resultatet skall beslutas
”i samförstånd”*

*Ratificeras av samtliga
medlemsstater*

*Politiskt beslut av
regeringscheferna om*

av nämnda fördrag.

Artikel IV-5 (f.d. artikel E)

Protokoll

De protokoll som är fogade till detta fördrag skall utgöra en integrerande del av fördraget.

Artikel IV-6 (f.d. artikel F)

Förfarande för ändring av Fördraget om upprättande av konstitutionen

1. Varje medlemsstats regering, Europaparlamentet eller kommissionen får förelägga ministerrådet förslag till ändringar av Fördraget om upprättande av konstitutionen. Dessa förslag skall tillställas medlemsstaternas nationella parlament.
2. Om Europeiska rådet efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen med enkel majoritet antar ett beslut om att granska de ändringar som föreslås skall Europeiska rådets ordförande sammankalla ett konvent som är sammansatt av företrädare för medlemsstaternas nationella parlament, medlemsstaternas stats- och regeringschefer, Europaparlamentet och kommissionen. Även Europeiska centralbanken skall höras när det är fråga om institutionella ändringar på det monetära området. Europeiska rådet får med enkel majoritet besluta att inte sammankalla konventet om detta är motiverat med hänsyn till de planerade ändringarnas omfattning. I det senare fallet skall Europeiska rådet fastställa mandatet för konferensen mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar.

Konventet skall granska utkastet till ändringar och enhälligt anta en rekommendation till konferensen mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar i enlighet med punkt 3.

3. Konferensen mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar skall sammankallas av ministerrådets ordförande i syfte att i samförstånd komma överens om de ändringar som skall göras i Fördraget om upprättande av konstitutionen. Ändringarna träder i kraft när de har ratificerats av samtliga medlemsstater i överensstämmelse med deras konstitutionella bestämmelser.
4. Om fyra femtedelar av medlemsstaterna har ratificerat fördraget om ändring av Fördraget om upprättande av konstitutionen inom en

*upp till 20 % av
medlemsstaterna inte
har ratificerat inom två
år*

*Antagande, ratificering
och ikraftträdande*

*Ratificering av samtliga
EU:s medlemsstater
Ratifikationsinstrument
en (en skrivelse) skall
deponeras i Rom*

Datum

Varaktighet

”Obegränsad tid”

Språk

*Alla språkversioner är
lika giltiga (men det är
klokt att gå till den
franska versionen om
man tvekar om
tolkningen)*

period på två år efter undertecknandet av detta fördrag och en eller flera medlemsstater har stött på problem med att ratificera detta, skall Europeiska rådet ta upp frågan.

Artikel IV-7 (f.d. artikel G)

Antagande, ratificering och ikraftträdande av Fördraget om upprättande av konstitutionen

1. Fördraget om upprättande av konstitutionen skall ratificeras av de höga fördragsslutande parterna i enlighet med deras konstitutionella bestämmelser. Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos Republiken Italiens regering.
2. Fördraget om upprättande av konstitutionen träder i kraft den ..., förutsatt att samtliga ratifikationsinstrument har deponerats eller, om så inte är fallet, den första dagen i den månad som följer efter det att ratifikationsinstrumentet har deponerats av den signatärstat som sist deponerar instrumentet.

Artikel IV-8 (f.d. artikel H)

Varaktighet

Fördraget om upprättande av konstitutionen har ingåtts på obegränsad tid.

Artikel IV-9 (f.d. artikel I)

Språk¹

Fördraget om upprättande av konstitutionen, upprättat i ett enda original på danska, engelska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska, tyska, [tjeckiska, estniska, lettiska, litauiska, ungerska, maltesiska, polska, slovakiska, slovenska], vilka texter är lika giltiga på alla språken, skall deponeras i arkiven hos Republiken Italiens regering, som skall överlämna en bestyrkt kopia till var och en av regeringarna i övriga signatärstater.

¹ Denna artikel bör anpassas i enlighet med anslutningsakten.

PROTOKOLL OM DE NATIONELLA PARLAMENTENS ROLL I EUROPEISKA UNIONEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

*Parlamentens
organisation är en rent
nationell fråga....*

*... men unionen vill
uppmuntra dem att
delta i EU:s verksamhet*

SOM ERINRAR OM att det sätt på vilket de enskilda nationella parlamenten granskar sin egen regering i fråga om unionens verksamhet är en angelägenhet för varje medlemsstats särskilda konstitutionella organisation och praxis,

SOM DOCK ÖNSKAR uppmuntra till en större delaktighet från de nationella parlamentens sida i Europeiska unionens verksamhet och öka deras möjligheter att uttrycka sin uppfattning om lagstiftningsförslagen och andra frågor som kan vara av särskilt intresse för dem,

HAR ENATS om följande bestämmelser, som skall fogas till konstitutionen:

I. Information till medlemsstaternas nationella parlament

*De nationella
parlamenten skall få
alla strategiska
dokument som
kommissionen utarbetar
samtidigt som
Europaparlamentet och
rådet.*

*Detsamma gäller för
lagstiftningsförslag*

*De nationella
parlamenten kan lämna
ett motiverat yttrande
när det gäller
subsidiaritets- och
proportionalitetsprincip
erna*

*Från det att ett förslag
görs tillgängligt tills*

1. Samtliga kommissionens samrådsdokument (grön- och vitböcker och meddelanden) skall kommissionen vid offentliggörandet direkt tillställa medlemsstaternas nationella parlament. Kommissionen skall också till medlemsstaternas nationella parlament översända det årliga lagstiftningsprogrammet samt alla andra instrument för lagstiftningsprogram eller politisk strategi samtidigt som dessa läggs fram för Europaparlamentet och ministerrådet.
2. Alla lagstiftningsförslag som tillställs Europaparlamentet och ministerrådet skall samtidigt skickas till medlemsstaternas nationella parlament.
3. Medlemsstaternas nationella parlament kan, i enlighet med det förfarande som anges i protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, tillställa Europaparlamentets, ministerrådets och kommissionens ordförande ett motiverat yttrande om huruvida ett lagstiftningsförslag är förenligt med subsidiaritetsprincipen.
4. En sexveckorsperiod skall förflyta mellan den dag då ett lagstiftningsförslag av kommissionen görs tillgängligt för

dess att det sätts upp på rådets dagordning måste det gå sex veckor.

Från det att ett förslag sätts upp på dagordningen och tills dess att det blir föremål för beslut måste det gå tio dagar.

De nationella parlamenten skall få protokollen från det lagstiftande rådets möten samtidigt som regeringarna

Underrätta de nationella parlamenten om man ändrar omröstningsförfarandet

Vid en ändring från enhällighet till beslut med kvalificerad majoritet skall de nationella parlamenten underrättas minst fyra månader i förväg

Revisionsrättens årsrapport skall också översändas samtidigt

Gäller båda kamrarna i nationella tvåkamarparlament

Europaparlamentet och de nationella parlamenten skall besluta om sitt inbördes samarbete

Europaparlamentet, ministerrådet och medlemsstaternas nationella parlament på Europeiska unionens officiella språk och den dag då förslaget sätts upp på rådets dagordning för antagande av detta eller för antagande av en ståndpunkt inom ramen för ett lagstiftningsförfarande; i brådskande fall kan dock undantag göras, varvid skälen skall anges i ministerrådets akt eller ståndpunkt. Inga överenskommelser får komma till stånd under dessa sex veckor utom i vederbörligen motiverade brådskande fall. Tio dagar skall förflyta mellan den dag då ett förslag förs upp på ministerrådets dagordning och antagandet av en ståndpunkt.

5. Dagordningarna för och resultaten av ministerrådets möten, inklusive protokollen från ministerrådets möten då det diskuterar lagstiftningsförslag, skall översändas direkt till medlemsstaternas nationella parlament samtidigt som de översänds till medlemsstaternas regeringar.
6. När Europeiska rådet överväger att åberopa bestämmelsen i artikel 24.4 första stycket i konstitutionen, skall de nationella parlamenten underrättas före varje beslut.

När Europeiska rådet överväger att åberopa bestämmelsen i artikel 24.4 andra stycket i konstitutionen, skall de nationella parlamenten underrättas minst fyra månader innan ett beslut fattas.

7. Revisionsrätten skall för kännedom översända sin årsrapport till medlemsstaternas nationella parlament samtidigt som den översänds till Europaparlamentet och ministerrådet.
8. När det rör sig om nationella tvåkamarparlament skall dessa bestämmelser gälla båda kamrarna.

II. Mellanparlamentariskt samarbete

9. Europaparlamentet och de nationella parlamenten skall tillsammans fastställa hur det mellanparlamentariska samarbetet inom Europeiska unionen kan organiseras och främjas på ett effektivt och regelbundet sätt.

*Konferensen mellan
organ för EG-frågor
(COSAC)
- får överlämna alla
bidrag som den får till
Europaparlamentet,
rådet och kommissionen
om den finner det
lämpligt*

10. Konferensen mellan organ för EG-frågor får till Europaparlamentet, ministerrådet och kommissionen överlämna alla bidrag som den finner lämpliga. Konferensen skall dessutom främja utbyte av information och bästa praxis mellan medlemsstaternas parlament och Europaparlamentet, och även mellan deras fackutskott. Konferensen kan också anordna mellanparlamentariska konferenser om särskilda teman, bland annat för att diskutera frågor om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Konferensens bidrag skall inte på något sätt vara bindande för de nationella parlamenten eller föregripa deras ståndpunkt.

Subsidiaritet
Proportionalitet

**PROTOKOLL OM TILLÄMPNING AV
SUBSIDIARITETS- OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPERNA**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR säkerställa att beslut fattas så nära unionens medborgare som möjligt,

SOM ÄR BESLUTNA att fastställa villkoren för tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, vilka kommer till uttryck i artikel 9 i konstitutionen samt att upprätta ett system för att kontrollera institutionernas tillämpning av dessa principer.

HAR DÄRFÖR ENATS om följande bestämmelser som skall fogas till konstitutionen.

1. Varje institution skall fortlöpande säkerställa att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna enligt artikel 9 i konstitutionen följs.
2. Innan kommissionen föreslår en rättsakt skall den företa omfattande samråd. Vid dessa samråd skall i förekommande fall den regionala och lokala dimensionen av de planerade åtgärderna beaktas. I mycket brådskande fall skall kommissionen inte företa samråd. Den skall motivera sitt beslut i förslaget.
3. Kommissionen skall samtidigt översända alla sina lagstiftningsförslag och ändrade förslag till medlemsstaternas nationella parlament och till unionslagstiftaren. Efter antagandet skall Europaparlamentet översända sina lagstiftningsresolutioner och ministerrådet sina ståndpunkter till medlemsstaternas nationella parlament.
4. Kommissionen skall motivera sitt förslag med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Varje lagstiftningsförslag bör innehålla ett formulär med detaljerade uppgifter som gör det möjligt att bedöma om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna följts. Formuläret bör innehålla underlag för bedömning av dess finansiella konsekvenser och, när det gäller en ramlag, konsekvenserna för de bestämmelser som medlemsstaterna skall genomföra, i förekommande fall även i den regionala lagstiftningen. Skäl som visar att något av unionens mål bättre kan uppnås på unionsnivån bör bygga på kvalitativa indikatorer och, varje gång det är möjligt, på kvantitativa sådana.

Alla institutioner skall se till att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna följs

Kommissionen skall företa omfattande samråd innan den föreslår en rättsakt

Europaparlamentet, rådet och kommissionen skall översända lagstiftningsförslag till de nationella parlamenten

Kommissionen skall motivera alla förslag med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

*Motiveringen skall innehålla:
- en bedömning av de finansiella konsekvenserna*

*- skäl som visar
”uppnås bättre på
unionsnivå”
- redovisning av ev.
ökat ekonomiskt och
administrativt ansvar
Ett parlament eller en
kammare i ett
parlament får
översända ett motiverat
yttrande om de finner
att
subsidiaritetsprincipen
åsidosatts*

*Larmsignal:
Om parlament som
företräder en tredjedel
av rösterna översänder
ett motiverat yttrande
skall kommissionen
ompröva sitt förslag
- enkammarparlament
har två röster, i
tvåkammarparlament
har varje kammare en
röst*

*Kommissionen skall
redovisa skälen om den
inte rättar sig efter ett
motiverat yttrande med
en tredjedel av rösterna*

*Men kommissionen
fattar själv sitt beslut
Medlemsstaterna kan
väcka talan vid
domstolen om
åsidosättande av
subsidiaritetsprincipen*

*Regionkommittén får
göra detsamma när den
hörs i fråga om*

Kommissionen skall ta hänsyn till att det ekonomiska eller administrativa ansvar som åligger unionen, nationella regeringar, regionala eller lokala myndigheter, ekonomiska aktörer och medborgare så långt som möjligt skall begränsas och stå i proportion till det mål som skall uppnås.

5. Nationella parlament i medlemsstaterna och kammare i ett nationellt parlament får, inom sex veckor räknat från den dag då kommissionens lagstiftningsförslag översänds, tillstålla Europaparlamentets, ministerrådets och kommissionens ordförande ett motiverat yttrande med skälen till att de anser att det aktuella förslaget inte överensstämmer med subsidiaritetsprincipen. Det åligger varje nationellt parlament eller kammare i ett nationellt parlament att samråda i förekommande fall med de regionala parlament som har lagstiftande befogenheter.

6. Europaparlamentet, ministerrådet och kommissionen skall ta hänsyn till motiverade yttranden från de nationella parlamenten i medlemsstaterna eller från en kammare i sådant parlament.

Parlamenten i de medlemsstater som har enkammarparlament skall ha två röster, medan var och en av kamrarna i ett tvåkammarparlament skall ha en röst.

Om minst en tredjedel av det totala antal röster som tilldelats medlemsstaternas nationella parlament och kamrarna i de nationella parlamenten skulle lämna motiverade yttranden om att kommissionens förslag inte respekterar subsidiaritetsprincipen skall kommissionen ompröva sitt förslag. Om det gäller ett förslag från kommissionen eller ett initiativ från en grupp medlemsstater inom ramen för bestämmelserna i artikel III-160 i konstitutionen om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, skall tröskeln vara minst en fjärdedel.

Efter omprövningen kan kommissionen besluta att antingen stå fast vid sitt förslag, ändra det eller dra tillbaka det. Kommissionen skall motivera sitt beslut.

7. Domstolen är behörig att pröva en talan om åsidosättande av subsidiaritetsprincipen genom en rättsakt som enligt villkoren i artikel III-266 i konstitutionen väcks av medlemsstaterna eller överlämnas av dem på deras nationella parlaments vägnar eller för en kammare i detta parlament i enlighet med deras interna rättsordning.

Enligt samma artikel får sådan talan även väckas av Regionkommittén med avseende på rättsakter som enligt

rättsakter

*Kommissionen skall
lägga fram en årlig
rapport om
tillämpningen av
subsidiaritetsprincipen*

konstitutionen inte kan antas utan att kommittén har hörts.

8. Kommissionen skall varje år lägga fram en rapport för Europeiska rådet, Europaparlamentet, ministerrådet och medlemsstaternas nationella parlament om tillämpningen av artikel 9 i konstitutionen. Denna årliga rapport skall även sändas till Regionkommittén och till Ekonomiska och sociala kommittén.

ANNEX III

**PROTOKOLL OM HUR MEDBORGARNA SKALL
FÖRETRÄDAS
I EUROPAPARLAMENTET OCH VIKTNING
AV RÖSTER I EUROPEISKA RÅDET OCH MINISTERRÅDET**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA

HAR ANTAGIT följande bestämmelser som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

ARTIKEL 1

Bestämmelser om Europaparlamentet

1. Under hela valperioden 2004 2009 skall i varje medlemsstat följande antal företrädare i Europaparlamentet väljas:

Belgien	24
Tjeckien	24
Danmark	14
Tyskland	99
Estland	6
Grekland	24
Spanien	54
Frankrike	78
Irland	13
Italien	78
Cypern	6
Lettland	9
Litauen	13
Luxemburg	6
Ungern	24
Malta	5
Nederländerna	27
Österrike	18
Polen	54
Portugal	24
Slovenien	7
Slovakien	14
Finland	14
Sverige	19
Förenade kungariket	78

ARTIKEL 2

Bestämmelser om viktning av rösterna i Europeiska rådet

*Platser per medlemsstat
Ändras i och med
utvidgningen*

och ministerrådet

Gäller till 2009

*Medlemsstaternas
röster*

1. Följande bestämmelser skall gälla till och med den 1 november 2009 utan att artikel 24 i konstitutionen åsidosatts.

När Europeiska rådets och ministerrådets beslut skall fattas med kvalificerad majoritet, skall medlemmarnas röster viktas på följande sätt:

Belgien	12
Tjeckien	12
Danmark	7
Tyskland	29
Estland	4
Grekland	12
Spanien	27
Frankrike	29
Irland	7
Italien	29
Cypern	4
Lettland	4
Litauen	7
Luxemburg	4
Ungern	12
Malta	3
Nederländerna	13
Österrike	10
Polen	27
Portugal	12
Slovenien	4
Slovakien	7
Finland	7
Sverige	10
Förenade kungariket	29

Rådets beslut skall fattas med minst 232 röster från en majoritet av medlemmarna när beslutet enligt denna konstitution skall fattas på förslag från kommissionen. I andra fall skall rådets beslut fattas med minst 232 röster från minst två tredjedelar av medlemmarna.

Kvalificerad majoritet
1. 232 av 321 från
2. en majoritet av
medlemsstaterna
3. 62% av befolkningen

När ett beslut fattas av Europeiska rådet eller ministerrådet med kvalificerad majoritet får en medlem av Europeiska rådet eller ministerrådet begära en kontroll av att de medlemsstater som utgör denna kvalificerade majoritet motsvarar minst 62 % av unionens hela befolkning. Om detta villkor inte är uppfyllt skall beslutet inte antas.

*Justeras efter
utvidgningen i enlighet
med principerna från
Nice*

2. För framtida anslutningar skall den tröskel som avses i föregående punkt beräknas så att tröskeln för den kvalificerade majoriteten uttryckt i röster inte överstiger tröskeln enligt tabellen i den förklaring om utvidgningen av Europeiska unionen som förts in i slutakten från den konferens som antog Nicefördraget.

FÖRKLARING
om fogas till protokollet om hur medborgarna
skall företrädas i Europaparlamentet och viktning
av röster i Europeiska rådet och ministerrådet

*Antal platser i
Europaparlamentet:
Rumänien: 33
Bulgarien: 17*

Europeiska unionens medlemsstater kommer att inta följande gemensamma ståndpunkt vid konferenserna om Rumäniens och/eller Bulgariens anslutning till Europeiska unionen vad avser fördelningen av platser i Europaparlamentet och viktningen av röster i Europeiska rådet och ministerrådet. Om Rumäniens och/eller Bulgariens anslutning till Europeiska unionen äger rum innan Europeiska rådets beslut enligt artikel 19.2 i konstitutionen träder i kraft, skall antalet valda företrädare för dessa länder i Europaparlamentet beräknas utifrån siffrorna 33 respektive 17, korrigerade enligt den formel genom vilken antalet företrädare för varje medlemsstat i Europaparlamentet fastställs enligt protokollet om hur medborgarna skall företrädas i Europaparlamentet och viktning av röster i rådet i Europeiska rådet och ministerrådet.

Genom avvikelse från artikel 19.2 i konstitutionen kan det i fördraget om anslutning till Europeiska unionen föreskrivas att antalet ledamöter i Europaparlamentet tillfälligt får överstiga 736 under återstoden av mandattiden 2004 2009.

*Viktning av röster
Rumänien: 14
Bulgarien: 10*

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 24.2 i konstitutionen skall viktningen av röster i Europeiska rådet och ministerrådet för Rumänien och Bulgarien vara 14 respektive 10 fram till och med den 1 november 2009. Vid varje anslutning skall den tröskel som avses i protokollet om hur medborgarna skall företrädas i Europaparlamentet och viktning av röster i Europeiska rådet och ministerrådet beslutas av rådet.

Ordregister

Förklaring:

- siffran före bindestrecket anger i vilken del av konstitutionen artikeln återfinns
- den första siffran efter bindestrecket anger artikelnumret
- siffran efter punkt anger stycket

Exempel: I-3.5 betyder artikel 3 punkt 5 i del I

Akter

- delegerade förordningar (akter) I-35
- rättsakter I-32, I-33
- akter som inte är rättsakter I-34
- Akter som inte är rättsakter I- 34
- Allmän rösträtt II-39, II-40
- Allmänna underrätten I- 28
- Antagande av fördraget VI-7
- Arbetsförhållanden II-31
- Arbetsförmedling II-29
- Arbetsmarknadens parter I- 47, II-27, II-28
- Arbetsordningar I-49.5
- Arbetsstagares rättigheter II 27-31
- Asylrätt II-18
- Barn I-3.3-4, II-24
- Barnarbete II-32
- Befogenhetskategorier I-11
- Beslut I- 32.1, I- 38.3; I- 39.3-4 och 7, I- 40.4
- Beslut I- 32.1; I- 36.2
- Budget I- 52-55
- Byrå för försvarsmateriel I-40.3
- Civilt skydd I- 16.2, I-40.3
- Delad befogenhet I-11.2; I- 13
- Delegerade förordningar I- 35
- Deltagandedemokrati I- 46
- Demokratisk jämlikhet I- 44
- Diplomatiskt skydd I-8, II-46
- Diskriminering, förbud mot I-4.2
- Domstolen I-7.3; I- 28, II-47
 - Europeiska domstolen I 28.2
 - den allmänna underrätten I-28.1
 - specialdomstolar I-28.1
- Dödsstraff II-2
- Ekonomisk samordning I- 11.3, I- 13.2, 14.1, I- 29.2
- Ekonomisk styrning av medlemmarna i euroområdet bilaga II
- Ekonomiska och sociala kommittén I-31
- Enhällighet I- 39.8 och I-7 och I 24.4

Entledigande av kommissionen I- 26.3
Etablera sig, rätt att fritt I-4.1, II-15.2
Etablering I-1
Etableringsfrihet I-4, II-15
Euroländerna I-14.2
Europaparlamentet I-19; (se också I-8.2; I-26.3; I-33.1; I-39.6; I- 40.8, II-39)
 val till I-19.2
 lagstiftning I-19.1
 antal företrädare I-19.2, bilaga III
 rätt att göra framställningar till I-8.2
Europeisk lag I-32.1
Europeiska centralbanken (ECB) I-29
Europeiska centralbankssystemet (ECBS) I-29.1
Europeiska domstolen I-28
Europeiska kommissionen I-25 till I-27
 misstroendeförklaring I-25.5
 oavhängighet I-25.4
 ensamrätt att ta initiativ I-25.2
 ordförandeskap I-26
 roll I-25.1
Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna I-7
Europeiska ombudsmannen I-8.2; I-48
Europeiska partier I-45.4
Europeiska rådet I-20, I- 21, I- 39.2
 möten I-20.2-3
 ordförande I-21
Exklusiva befogenheter I-12
Familj II-33
Fiske I-13.2
Flerårig finansieringsram I-54
Flexibilitetsklausul I- 17
Folkhälsa I- 13.2; I- 16.2, II-35
Forskning I- 13.3
Framställningar I- 8.2, II-44
Fred I-3.1, I-4
Fredsbevarande uppdrag I-40.1
Fri rörlighet för
 kapital I-4
 varor I-4
 personer I-4, II-45
 tjänster I-4
Frihet II-6, ingressen
Frihet: mötesfrihet och föreningsfrihet II-12
Frihet: tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet II-10
Frihet: yttrandefrihet och informationsfrihet II-11
Funktionshinder II-26

Fällande dom II-49
Fördjupat samarbete I-43
Fördragsändringar IV-6
Företråde för unionsrätten I-10.1
Förordning I-32.1
 delegerade förordningar I-35
 genomförandeförordningar -36
Försvarspolitik I- 40
Förvaltning
Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik I- 11.4; I- 15; I- 39-40
Genetik, begränsningar II-3
Genomförande av kommissionen I-25
Genomförande av medlemsstaterna I-5, I-10.2
Genomförandeakter I-36
 gemensam utrikes- och säkerhetspolitik I-39
 beslut I-36.4
 försvar I.40
 förordningar I-36.4
Gradvis utformning av försvarspolitiken I-40.2
Grundläggande friheter I- 4.1
Grundläggande rättigheter I-7.1, del II
 principer i unionsrätten I-7.3
Hemvist I- 8.2; II-45
Humanitärt bistånd I-13.4
Hållbar utveckling I- 3.3
Hälsa I-16.2, I-13.2, II-35
Icke-diskriminering I- 4.1, II-21
Ikraftträdande I- 38.2
Industri I- 16.2
Ingress
 till konstitutionen del I
 till stadgan om de grundläggande rättigheterna del II
Initiativ
 ensamrätt till I-25.2; I-41.3
 medborgarinitiativ I-46.6
Inre marknaden I-13.2
Inre marknaden, mål
Institutioner I-18; I-46.1-2
Integritet, människans rätt till II-3
Jordbruk, en delad befogenhet I- 13.2
Jämlikhet I-2; II-20-22
Jämställdhet mellan könen I-3.3, II-23
Katastrofer I-42.1b
Kollektiva förhandlingar II-28
Kollektivavtal II-28
Kommissionens ordförande I-26.1-3

Kommissionens vice ordförande I- 26.3
Kommissionsledamöter, med och utan rösträtt I-25.3
Kommunalval II-40
Konfessionslösa organisationer I- 51.1
Konkurrens, fri och icke snedvriden I 3.2
Konsensus I- 20.4, I- 21.3; I- 23.6
Konstitutionen
 antagande IV-7
 ändringar IV-6
 upphävande av tillämpning I-59.3
 varaktighet IV-8
 ikraftträdande IV-7
 gränser för unionens agerande I-5.5
 rättslig kontinuitet IV-2
 ratificering IV-7
 tillämpningsområde IV-3
Konsumentskydd I-13.2; II-38
Kultur I-16.2; II-22
Kulturell mångfald II-22
Kvalificerad majoritet I- 22.3; I- 24
 bilaga III-2
Kyrkor I- 51
Lagar I- 32.1; I- 36.3; I- 38
Laglighetsprincipen I- 18.3
Lagstiftningsförfaranden I- 33
Lojalitetsprincipen I- 5.2
Lojalt samarbete I-5.2, I-10.2
Majoritetsomröstning I- 39.8
Medborgare i unionen I-8, II-46
Medborgarinflytande I- 44-46
Medborgarinitiativ I-46.4
Medborgarnas rättigheter
 tillgång till handlingar I-49.3, II-42
 diplomatiskt skydd I-8.2, II-46
 rätt att röra sig och bosätta sig fritt I 8.2, II-45
 ombudsmannen I 8.2, II-43
 rätt till god förvaltning I-8.2, II-41
 rätt att göra framställningar I-8.2, II-44
 rätt att rösta I-8.2, II-40
 rätt att vara valbar i val I 8.2
Medborgarskydd I- 8.2
Medel I-3.5
Medlemskap I- 1.2; I- 57-58
Medlemsstaterna och unionen I- 5.1; I- 36.1, I- 39.5; I- 41.2-3
Miljöskydd I- 3.3, I- 13.2, II-37

Ministerrådet I-22 till I-23

konstellationer I-23
ordförandeskap I 23.4

Misstroendeförklaring mot kommissionen I-25.5

Monetär union

behörighet för länder utanför euroområdet I-29.4
protokoll om ekonomisk styrning av medlemmarna i euroområdet bilaga II

Multinationella styrkor I- 40.3

Människans rätt till integritet II-3

Mänskliga rättigheter I- 2, I-3.4, I-7.2-3, II-53

Nationell identitet, respekt för I-5.1

Nationella begränsningar I- 8.3

Nationella parlament

information till I-17.2, I-24.4, I-41.2, I-57.2, IV-6
protokoll om de nationella parlamentens roll

Nato I- 40.2

Närbelägna stater I- 56

Näringsfrihet II-16

Närmare samarbete I-40.7

Oavhängighet I-25.4; I-28.2; I-29.4

Offentliggörande och ikraftträdande I-38.1-2

Ombudsmannen

Europeiska ombudsmannen I- 48, I-8.2

rätt att ha en ombudsman II-43

Område med frihet, säkerhet och rättvisa I-41; I-13.2, II-13

Omröstning i rådet

kvalificerad majoritet I-24.1
särskild kvalificerad majoritet I-24.2
viktning av röster bilaga III-1

Ordförande för Europeiska rådet I-21.1-2 och 4

Personuppgifter, skydd av II-8, I-50

Presumtion för oskuld II-48

Prisstabilitet I- 29.2

Privatliv, rätt till II-7

Proportionalitet

principen om I-9.4; I- 37.1
proportionalitet hos straff II-49

Proportionalitetsprincipen I-9.4; I- 37.1

Protokoll

del av konstitutionen IV 5
subsidiaritet och proportionalitet
de nationella parlamentens roll

Ramlag I- 32.1, I- 35

Ratificering IV 6.3, IV-7

Regionala unioner IV-6

Regionkommittén I- 31

Rekommendation I-32.1, I-34.2
Religion II-22
Religionsfrihet II-10
Religiös mångfald II-22
Religiöst arv Del I, ingressen
Representativ demokrati I- 45
Respekt för lagen Del I, ingressen
Revisionsrätten I-30
Rymden I- 13.3
Rådet (allmänna frågor och lagstiftning) I-23.1
Rådet (lagstiftning) I-23.1
Rådet (utrikes frågor) I-23.3
Rådets ordförande I-21
Rådgivande organ, unionens I-31
Rättslig kontinuitet IV-2
Rättigheter
 rätt till försvar II-48
 rätt till egendom II-17
 barnets rättigheter II-24, II-32
 medborgarnas rättigheter I-8, II-39-46
 funktionshindrades rättigheter II 26
 äldre personers rättigheter II-25
 arbetstagarnas rättigheter II-27-31
 rätt till asyl II-18
 rätt att välja yrke II-15
 rätt att driva näringsverksamhet II-16
 rätt till utbildning II-14
 rätt till en rättvis rättegång II-47
 rätt till frihet II-6
 rätt till liv II-1
 rätt att ingå äktenskap II-9
 rätt att göra framställningar I-8, II-44
Rättigheter I- 3.2; I-8.2
Rättsakter I- 32-33
Rättsakter I-32 till I-33; I- 37.1
Rättslig status I-6, I- 29.4
Rättsliga och inrikes frågor I-41
Samarbete
 närmare samarbete I-40.7
 fördjupat samarbete I-43
 strukturerat samarbete I 40.6
Samordning
 ekonomisk styrning av medlemmarna i euroområdet bilaga II
 ekonomisk politik och sysselsättningspolitik I-14
Samråd I-46.3
Skydd av personuppgifter I- 50, II-8

Slaveri II-5
Social trygghet och socialhjälp II-34
Sociala mål I-3.3, II-34
Socialpolitik I- 13.2, I- 14.4
Solidaritet II- 27-38
Solidaritetsklausul I- 42
Specialdomstolar I-28
Sport I-16.2
Språk I-8.2; II-22; IV-9
Stadgan om de grundläggande rättigheterna I-7 och del II
Stadgan, begränsning av tillämpningsområdet II-52, II-53
Stadgan, förbud mot missbruk II-54
Stadgan, tolkning II-51
Straff II-49, II-50
Strategiska intressen I-39.2
Strukturerat samarbete I-40.6
Stödjande åtgärder I 11.5 och I- 16.2
Subsidiaritet I- 9.3; I- 17.2, Protokoll
Syssestättning inom unionen I- 3.3
Syssestättningspolitik I- 11.3, I- 14.3, II-15
Säkerhet och rättvisa I-13.2; I-41
Särskild kvalificerad majoritet I-24.2
Särskilda lagstiftningsförfaranden I-33.2, I 24.4
Teknisk utveckling I-13.3
Terrorism I-42
Tillfälligt upphävande av medlemskap I- 58
Tillfälligt upphävande av rättigheterna till medlemskap I-58
Tillgång till handlingar I- 49,3-5, II-42
 skydd av personuppgifter data I-50, II-8
Tillämpningsområde
 för stadgan II-51
 för konstitutionen IV-3
Tjänster av allmänt intresse II-36
Toppmöten I-20.2-3
Tortyr II-4
Transeuropeiska nät I- 13.2
Transport I-13.2
Ungdomar I-
Unionen
 befogenheter I-9, I-11
 upprättande I.1
 rättslig status I-6
 medlemskap I-1.2, I-57
 mål I-3
 förbindelserna mellan unionen och medlemsstaterna I-5
 tillfälligt upphävande av rättigheter I-58

värden I-2
utträde I-59
Unionens befogenheter
 befogenhetskategorier I-11.1
 gemensam utrikes- och säkerhetspolitik I-15
 tilldelade befogenheter I-9.2
 samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken I-14
 exklusiv befogenhet I-12
 flexibilitetsklausul I-17
 unionsrättens företrädare I-10
 delad befogenhet I-13
 subsidiaritet och proportionalitet I-9.3
 stödjande åtgärder I-16
Unionens demokratiska liv I-44-51
Unionens finanser I-52-55
Unionens medel I-53
Unionens mål I -3
Unionens partier II-12.2
Unionsrätten I-10.1
Upphävande av fördrag IV-1
Uppsägning utan saklig grund II-30
Utbildning I-16.2, II-14
Utformning av genomförandeakter I- I- 36.4
Utgifter I-52
Utrikes- och säkerhetspolitik I- 11.4; I- 15; I- 39-40
Utrikesminister I-27
Utträde ur unionen I-59
Utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd I- 13.4
Utvisning II-19.1
Val I- 8.2; I- 19.2; I- 26.2
Vapenvägrare II-10.2
Varaktighet för fördraget/konstitutionen IV-8
Vetenskap II-3, II-13
Veto I- 33.1
Viktning av röster
Villkor för medlemskap I-57
Välfärd I- 3.1
Värden I- 2, I-3.4-5
Yrkesutbildning I- 16.2
Yttranden I-32.1
Äktenskap II-9
Äldre personer II-25
Ändringar av fördragen IV-6
Ömsesidigt försvar I- 40.7
Öppenhet I- 46.2; I- 49.3-5, II-42, Del I, ingressen